

FAGBLADET FOA

FOKUS
BORTVIST
FOR EN
BAGATEL

SIDE 8

FÅ HJÆLP
TIL DE SVÆRE
DILEMMAER
OM DØENDE

SIDE 34

KOY NIELSEN ER OFFER FOR KEDELIG TENDENS

SLÅET OG SPARKET PÅ JOBBET

SIDE 24

Gratis digitalt forløb til p-mødet

BØRNS
VILKÅR

TRYK DAGLIG MODTAGELSE

Find forløbet
og andre gratis
materialer her!

På www.bornsvilkar.dk/p-møder finder du det **gratis digitale refleksionsforløb "Tryk daglig modtagelse"**. Det består af en **film**, et **hæfte**, en **forældreguide** og **spørgsmål** til fælles faglig refleksion. Forløbet kræver **ingen forberedelse**, og kan bruges som afsæt for faglig dialog på jeres næste **personalemøde**.

Varighed: ca. 45 min.

INDHOLD

SNAPSHOT
EJ BLOT TIL LYST
 SIDE 18

**FAGLIG
 PRAKSIS**
 BEDRE STYR
 PÅ MEDICINEN
 SIDE 44

INTERVIEW
 ÆLDREMINISTER
 TROR PÅ STORE
 ÆNDRINGER
 SIDE 6

JEG MØDER PÅRØRENDE, DER SIGER,
 DE NOK IKKE SKULLE HAVE RINGET II2.

SIDE 34

PER GREEN
 AMBULANCEREDDER

- 4 Chefredaktørens leder**
- 6 Fag og fremtid**
Ældreminister ser store forandringer på vej
- 8 FOKUS Bortvisninger**
Flere bliver tilsyneladende bortvist fra jobbet på et tyndt grundlag
- 15 Forskerzonen**
Luftpudefteknologi gør forflytninger nemmere
- 16 Striiben & Medlem til medlem**
- 18 Snapshot**
Skuespillere sætter spot på de dilemmaer, som vejledere har i hverdagen med elever
- 22 Fagligt talt**
- 24 TEMA Vold i ældreplejen**
Slag, spark, riv og verbale krænkelse er en uheldig del af arbejdet i ældreplejen
- 30 Brug FOA**
Ankestyrelsen blev stævnet i en sag om sygedagpenge
- 32 Kend din ret**
En ny vejledning for aftalerne for døgnarbejde er landet
- 34 INDBLIK Med døden på job**
Dilemmaerne er talrige, når man har med døende og deres pårørende at gøre
- 43 Min vej**
Fra et liv med misbrug og kriminalitet til pædagogisk assistent
- 44 Faglig praksis**
Medicinske botilbud er blevet prøvet af 15 steder
- 46 A-kassen**
Husk at give besked om din ferie
- 47 Mad på farten**
- 48 Det sker**
- 49 Quiz**
- 50 Kollegakram**
- 51 Groft sagt**

FOA

Ansv. chefredaktør Gitte Hejberg
 gith@foa.dk · 46 97 24 58
 Redaktionschef Allan Wahlers
 alwa@foa.dk · 46 97 26 44
 Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
 1790 København V · 46 97 26 26
 foa.dk · foa@foa.dk

BORTVIST FOR EN FRISK BEMÆRKNING

VELKOMMEN | Man kan da ikke blive bortvist for at fyre en sjov kommentar af til en borger, som man kender godt, og hvor omgangstonen normalt er humoristisk?

Jo, det kan man, hvis man arbejder i hjemmeplejen på Frederiksberg. Det har social- og sundhedshjælper Helle Dione Borg Pedersen måttet sande. Hun var på hjemmebesøg hos en borger, der fortalte, at han havde fået en økonomisk erstatning. Hvorefter Helle for sjov svarer: "Så er det da dig, jeg skal låne penge af."

Det skulle hun aldrig have sagt. Tre måneder senere bortviser lederen hende for at have forsøgt at låne penge af en borger.

Helle Dione Borg Pedersen er langt fra alene. De røde kort sidder stadig løsere på landets arbejdspladser. I 2019 havde FOA 103 bortvisnings-sager, i 2022 var tallet steget til 144, og alene i første kvartal i år har FOA registreret 48 sager.

En bortvisning er en hård sanktion. Man skal aflevere sit grej og forlade matriklen. Lønnen stopper øjeblikkeligt, og man risikerer at få karantæne i forhold til dagpenge. For ikke at tale om skammen og den psykiske nedtur, som mange oplever.

Uanset om motivet er kassetænkning i form af sparede lønkrone eller en kortere lunte på chefgangene, er det på tide at mane til besindelse. En bortvisning kan være berettiget i grelle tilfælde, men det er en urimelig hård sanktion for en medarbejder, der efter mange års tro tjeneste fældes af en fodfejl eller en frisk bemærkning. ★

Gitte Hejberg
GITTE HEJBERG
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

DE RØDE KORT
SIDDER STADIG
LØSERE PÅ LANDETS
ARBEJDSPLADSER.

@GITTEHEJBERG

LÆS MERE OM
REGERINGENS
REFORMPLANER
SIDE 6

HVAD MENER DU?

Hvad er noget af det vigtigste, Robusthedskommissionen bør tage fat på?

AF ALLAN WAHLERS

Bring kompetencer i spil

Mette Panum Andersen
Fællestillidsrepræsentant
Regionshospital Nordjylland

Det vigtigste er, at vi får bragt de kompetencer, vi får på uddannelserne, bedst muligt i spil. Det er også vigtigt, at samarbejdet mellem regioner og kommuner kommer til at fungere bedre.

Det grundlæggende på plads

Gina Nolte
Sosu-assistent og fællestillidsrepræsentant, SUH Køge

Der skal være fokus på, at alle de grundlæggende kompetencer er på plads i forbindelse med uddannelserne, og så skal der være plads til, at vi også oparbejder særlige og individuelle kompetencer alt efter det, vi arbejder med.

En national standard

Brith Mari Andersen
Sosu-assistent, Bornholms Hospital

Der er brug for et slags nationalt kompetencekørekort. På den måde får vi ens standarder for, hvad vi kan, uanset hvor i landet vi arbejder, eller hvilken afdeling vi er på.

BAG OM ORDET

Robusthedskommissionen skal komme med anbefalinger til løsninger på de grundlæggende udfordringer i sundhedsvæsenet. Anbefalingerne skal ligge klar i sensommeren 2023.

KILDE: SUNDHEDSMINISTERIET

“

En af fordelene ved at arbejde som vikar det er, at der er så meget frihed ved det.

♥ Mette, Social- og sundhedsassistent i POWERCARE

Nu kommer frihed og arbejdsglæde til en by nær dig

Som vikar hos POWERCARE tager du selv kontrollen over, hvor meget du ønsker at arbejde. Ifølge mange af vores vikarer, så er mere frihed lig med øget arbejdsglæde. Måske gælder det også for dig?

Nu dækker POWERCARE hele Danmark, så uanset om du er:

- Sygeplejerske
- Social- og sundhedsassistent
- Social- og sundhedshjælper
- Sygehjælper
- Plejehjemsassistent
- Hjemmehjælper
- Medhjælper
- Socialpædagog

Så finder du friheden og arbejdsglæden hos POWERCARE.

Scan QR-koden og ansøg om at blive vikar allerede i dag.

BRUG DIT KAMERA

MINISTER:

Der er historiske forandringer på vej

Hvad kan medarbejderne forvente, når regeringen vil gennemføre den mest omfattende frisættelse af den offentlige sektor nogensinde? Fagbladet FOA har spurgt ældreminister Mette Kierkgaard (M).

AF RASMUS HANDBERG | FOTO: JØRGEN TRUE

Væk med stramme kørelister og skemaer. Og væk med den centrale visitation, hvor andre bestemmer, hvilke ydelser medarbejderen tæt på borgeren skal levere.

Erstat det med tillid og respekt for medarbejderens faglighed og lad det være ældreplejens vigtigste styringsredskab. Det er groft skitseret den bevægelse, ældreminister Mette Kierkgaard (M) ønsker for ældreplejen.

”Vi skal forvalte og dokumentere vores ældrepleje på helt nye måder, hvor vi i langt højere grad styrer efter tillid til

medarbejderne, respekt for deres faglighed og efter at sikre kontinuitet, så de mennesker, der kommer i den ældres hjem, i langt højere grad er de samme,” siger hun.

Fagbladet FOA møder hende på ministerkontoret ved Holmens Kanal et stenkast fra Christiansborg for at blive klogere på projektet, som hun har stået i spidsen for siden regeringsdannelsen i december.

Mette Kierkgaard, der kommer fra en stilling som familiechef i Viborg Kommune, lægger ikke skjul på, at ældreområdet har store udfordringer. Det er ’sandet til’, konstaterer hun.

Dertil kommer rekrutteringsudfordringerne, hvor vi i 2030 efter nogle vurderinger kommer til at mangle mindst 16.000 social- og sundhedsansatte. Skrækscenariet er, at samfundet knækker i to, fordi det offentlige ikke kan tilbyde en tilstrækkelig ældrepleje, advarer Mette Kierkgaard:

”Hvis vi ser på den ældrebefolkning, vi har i dag, så er der mange, der har

”

Hvis ældreplejen ikke har en tilstrækkelig kvalitet, risikerer vi, at vi ender med et A- og B-hold.

METTE KIERKGAARD
ÆLDREMINISTER, MODERATERNE

Ældreminister Mette Kierkgaard (M) kommer til at spille en central rolle, når fremtidens ældrepleje skal indrettes.

DET STÅR DER I REGERINGSGRUNDLAGET

Frisættelsen af den offentlige sektor og i særdeleshed ældreområdet fylder 2,5 sider i regeringsgrundlaget. Her fremgår det, at regeringen blandt andet vil:

- Give den ældre reel selvbestemmelse.
- Udvide det frie valg, så private leverandører får flere muligheder for at levere ældrepleje.
- Give ældre mere frihed til at bo, som de vil.
- Sikre større kontinuitet i den hjælp og pleje, den enkelte ældre modtager.
- Afskaffe al unødigt bureaukrati og kontrol.

REGERINGEN AFVENTER CENTRALE ANBEFALINGER FRA

- **Lønstrukturkomitéen**, hvor efter regeringen vil tage initiativ til at tilføre en milliard kroner i 2024 stigende til tre milliarder kroner i 2030 til løn og arbejdsvilkår i den offentlige velfærd.
- **Robusthedskommissionen**, der skal aflevere anbefalinger i sensommeren. Herefter vil regeringen iværksætte tiltag, der kan sikre mere personale, bedre arbejdsmiljø og mere tid til kerneopgaven.
- **Sundhedsstrukturkommissionen**, der skal aflevere bud på 'fremtidig organisering af sundhedsvæsenet' i foråret 2024.

Når alle anbefalinger er afleveret, vil en ældrelov blive præsenteret, forventer Mette Kierkgaard.

"Det er alt sammen arbejde, der peger ned i samme praksisfelt, og de ting skal gå i takt," siger hun.

penge til at tilkøbe egne ydelser, men der er også nogle, der ikke har den mulighed. Så hvis ældreplejen ikke har en tilstrækkelig kvalitet, risikerer vi, at vi ender med et A- og B-hold."

Forude venter så den ældrelov, som statsminister Mette Frederiksen (S) bebudede i sin nytårstale for snart halvandet år siden.

Udkast stadig på vej

Den skal sætte de 'lovgivningsmæssige rammer' for frisættelsen, siger Mette Kierkgaard, men hvornår lovudkastet bliver præsenteret, og hvilke konkrete forandringer ældreloven rent faktisk vil medføre, kan ministeren endnu ikke sige.

"Lige nu har vi en masse tankegods, og jeg ville ønske, at jeg kunne være meget konkret, men det er jo lige præcis det, en ældrelov skal sætte rammer for," siger hun.

Hvis vi spoler tiden tre år frem, hvilke to-tre forandringer vil du så fremhæve, som medarbejderne kan forvente?

"Det er i virkeligheden der, at ganske meget kommer til at ske, hvor medarbejderne i langt højere grad vil opleve en tillid til og respekt for deres faglige dømmekraft. Hvordan det sker, skal ældreloven rammesætte, men det er målsætningen," siger Mette Kierkgaard. ★

RAHBN@FOA.DK

Scan koden og læs hele interviewet

”

**DET ER OFTE DE
ANSATTE, DER HAR
VÆRET 'PÅ TVÆRS'
OG SAGT FRA, HVOR
ARBEJDSGIVERNE
SAMLER TIL BUNKE
AF BITTESMÅ TING
OG BORTVISER.**

HEIDI PEDERSEN

FAGLIG SAGSBEHANDLER · FOA NORDSJÆLLAND

FARVEL OG BLIV VÆK

Ifølge sagsbehandlere og jurister i FOA er kommunerne begyndt på i højere grad og på et tyndere grundlag at bortvise medlemmer.

En enkelt klage fra en pårørende. En pille fra medicinrummet til at holde sygdom for døren. Kollegafnidder og komplette misforståelser.

Det er blot nogle af de eksempler på bortvisningssager, som sagsbehandlere i FOA har siddet med for nylig. For der er kommet flere af den type sager den seneste tid, og der skal mindre til, for at arbejdsgiverne bruger den sanktion, lyder det fra sagsbehandlere og jurister i syv af de største FOA-afdelinger.

Største antal målt i år

En bortvisning er det ultimativt hårdeste kort, man som arbejdsgiver har på hånden, hvis man vil af med en medarbejder. En chef kan bortvise en ansat, hvis vedkommende groft

har 'misligholdt ansættelsesforholdet', lyder det i juraen – for eksempel stjålet fra arbejdspladsen eller er blevet væk uden lovlig grund.

I 2018 og 2019 havde FOA henholdsvis 110 og 103 bortvisningssager. I 2021 og 2022 var tallene 149 og 144. Og i første kvartal af 2023 har FOA registreret 48 bortvisningssager. Det er det højeste antal målt på et kvartal, siden FOA begyndte at registrere afskedigelser og sanktioner.

Som udgangspunkt er mange bortvisninger berettigede, men Heidi Pedersen, som er faglig sagsbehandler i FOA Nordsjælland, har de senere år oplevet, at bortvisningerne kommer oftere og på et tyndere grundlag.

"Det er ofte de ansatte, der har været 'på tværs' og sagt fra, hvor arbejdsgiver-

→ ne samler til bunke af bittesmå ting og bortviser,” siger Heidi Pedersen.

Hun gætter på, at det kan være en spareøvelse for kommunerne, for ved en bortvisning ophører den ansattes løn øjeblikkeligt.

”Vi oplever i stigende grad, at arbejdsgiver ved forhandlingsbordet er klar til at ’bytte’ en bortvisning til egen opsigelse, således at medlemmet ikke lukkes i løn med øjeblikkelig varsel, men dog med et væsentligt kortere varsel, end de er berettiget til. Vi vurderer nøje i hver enkelt sag, om den mulighed gavner sagen. Vores udgangspunkt er, at en uberettiget bortvisning ikke kan gradbøjes, og derfor vil afdelingen anmode om forhandling i sagerne,” siger Heidi Pedersen.

Bortviser trods personalemangel

Stort set alle af de sagsbehandlere, Fagbladet FOA har talt med, genkender billedet af, at kommunerne bortviser ’de besværlige’. Dem, der åbent tør kriti-

sere ledelsen. Eller dem, der har meget sygefravær.

Men det sker også for medarbejdere, som har været ansat i mange år og aldrig før har fået så meget som en anmærkning, fortæller sagsbehandler i FOA Nordjylland Mette Reenberg Møller.

”På tre uger her i foråret fik vi fem bortvisninger, hvoraf vi fik forhandlet nogle om til en anden sanktion. Jeg har været med i mange år efterhånden, men det er i den seneste tid, at vi kan se, at grundlaget skrider. Mange af de her sager er småforseelser, der på ingen måde retfærdiggør en bortvisning eller anden lignende sanktion, men som efter vores opfattelse sagtens ville kunne løses med en snak under fire øjne,” siger Mette Reenberg Møller.

”Og så står bortvisningerne jo i kontrast til, at der mangler folk derude. Tre af de fem bortvisninger, vi har haft, har været dagplejere, hvor man jo står med

”

HVIS KOMMUNERNE SER BORTVISNINGS-SANKTIONEN SOM EN SPAREØVELSE, SÅ ER DET SOM AT TISSE I BUKSERNE.

MARIA KLINGSHOLM
FORBUNDSSEKRETÆR, FOA

et kæmpeproblem, fordi der i forvejen er mangel på dem,” tilføjer hun.

FOA: Frygt giver nulfejlskultur

Hos FOA ærgrer forbundssekretær Maria Klingsholm sig over tendensen, som efter hendes mening kan fodre en usund nulfejlskultur.

”Det er jo meget voldsomt at blive bortvist fra den ene dag til den anden, og jeg synes, det er en rigtig ærgerlig stigning, vi ser. Hvis en medarbejder begår en grov forseelse, er det klart, at ansættelsen må ophøre. Men jeg synes også, vi skal passe på, at der ikke bliver en nulfejlskultur ude på arbejdspladserne, som gør de ansatte enormt bekymrede for at fejle, fordi de frygter en bortvisning, og så gemmer de fejlene væk. Og det er rigtig skidt, for så lærer vi aldrig af dem,” siger Maria Klingsholm.

”Hvis kommunerne ser bortvisnings-sanktionen som en spareøvelse, så er det som at tisse i bukserne. For bliver én bortvist, skal en ny læres op, de resterende kolleger skal løbe stærkere, og hvad betyder det for sygefraværet og så videre? Det er en underskudsforretning,” siger hun.

Fagbladet FOA har rettet henvendelse til Kommunernes Landsforening, KL, som ikke er vendt tilbage inden deadline. ★

GUIDE

DET SKAL DU VIDE OM BORTVISNING

Løn stopper ved bortvisning

- En bortvisning er kun berettiget, hvis der er tale om en meget alvorlig pligtforsømmelse fra den ansattes side, for eksempel uberettiget udeblivelse fra tjenesten eller tyveri fra arbejdspladsen.
- En bortvisning betyder, at arbejdsgiver kun betaler den ansatte løn, indtil bortvisningen finder sted. Der er altså tale om den strengeste ansættelsesretlige reaktion, og derfor skal arbejdsgiver kunne føre bevis for, at den ansatte væsentligt har misligholdt sit ansættelsesforhold.

Uacceptabel adfærd

- Hvis den ansatte udviser en adfærd, som arbejdsgiver ikke kan acceptere, vil det som udgangspunkt kunne give anledning til en påtale eller en skriftlig advarsel. Hvis den ansatte – efter at have modtaget en skriftlig advarsel – fortsætter med den adfærd, vil arbejdsgiver ikke vil acceptere, vil arbejdsgiver som udgangspunkt kunne skride til afskedigelse med sædvanligt opsigelsesvarsel.
- Bortvisning vil dog kunne komme på tale, hvis arbejdsgiver i advarslen har tilkendegivet at ville skride til bortvisning i gentagelsestilfælde. Det forudsætter dog, at der med baggrund i advarslen er tale om væsentlig misligholdelse.

Ansæt skal partshøres

- Hvis arbejdsgiver vil bortvise en medarbejder, skal arbejdsgiver reagere med det samme. Ofte vil arbejdsgiver have behov for at undersøge forholdet nærmere, herunder foretage partshøring af den ansatte, inden der træffes beslutning om bortvisning. I det tilfælde må arbejdsgiver fritage medarbejderen fra tjeneste med fuld løn, indtil sagen er tilstrækkeligt oplyst.
- Hvis arbejdsgiver vælger at lade medarbejderen fortsætte sit arbejde, efter at arbejdsgiver er blevet bekendt med en formodet alvorlig pligtforsømmelse, vil en efterfølgende bortvisning som udgangspunkt være uberettiget. Kontakt hurtigst muligt din FOA-afdeling, hvis du er blevet bortvist.

Bortvisning kan betyde karantæne

- Hvis du bliver bortvist, kan det få konsekvenser for din ret til dagpenge, da du som udgangspunkt vil få karantæne på grund af selvforskyldt ledighed. Hvis bortvisningen viser sig at være uberettiget, vil karantænen i mange tilfælde dog blive ophævet. Kontakt hurtigst muligt din a-kasse.

Bortvist for at joke med en borger

”Så er det da dig, jeg skal låne penge af,” sagde social- og sundhedshjælper Helle Dione Borg Pedersen i spøg til en borger, som havde fået en stor erstatning. Det kostede en bortvisning.

Det er en normal dag på jobbet som social- og sundhedshjælper i hjemmeplejen i Frederiksberg Kommune, da Helle Dione Borg Pedersen skal besøge en borger, som hun kender godt.

De har en god, humoristisk jargon, synes Helle, og borgeren, som er tidligere rocker, er ikke en, som alle kan håndtere. Men det kan Helle.

På den pågældende dag er han i strålende humør, da Helle træder ind ad døren. Han er nemlig blevet tilkendt en erstatning for en fejloperation på omkring seks millioner kroner.

Han viser stolt afgørelsen til Helle, som i spøg siger: ”Så er det da dig, jeg skal låne penge af.”

Den sætning bliver et vendepunkt i Helles arbejdsliv.

I første omgang sker der ikke noget. Hun passer sit job og er på besøg hos borgeren i alt 25 gange. Men så en dag omkring tre måneder efter får Helle sin leder i røret. Han vil se hende til en tjenstlig samtale. Til samtalen får Helle at vide, at hun er bortvist, fordi hun har bedt om at låne penge af en borger.

”Det var rigtig væmmeligt. Jeg følte, jeg fik en skideballe, uden at jeg fik

lov at sige noget. Jeg tænkte bare ’hvad sker der her?’”

Borger anset som mere troværdig

Ifølge Helles leder har den pågældende borger sagt, at hun havde bedt om at låne penge af ham, fordi hun havde fået afslag i banken. Noget, som Helle blankt kan afvise, og som hendes bank også har afkræftet.

Borgeren skulle også have fortalt, at Helle havde bedt en anden borger om et lån, men det fandt ledelsen ud af var opspind. Alligevel holdt den fast i bortvisningen.

”Jamen, jeg var rasende, fordi jeg blev enormt overrasket over, at man kan til-lade sig at tale sådan til en medarbejder, uden at jeg fik lov at fortælle min side af sagen. Og at man mente, at jeg var utroværdig, men at borgeren var troværdig, gjorde mig ked af det,” siger Helle.

Gik ned med flaget

Især undrede det Helle, at mistilliden til hende var opstået, for to uger forinden havde hun været til omsorgssamtale i forbindelse med en sygemelding på grund af en brækket tå. Til samta-

len fik hun at vide, at hun var vellidt blandt både kolleger og borgere.

”Det kunne jeg slet ikke få til at hænge sammen med, at jeg nu var bortvist. Så jeg må sige, at der røg jeg ned med flaget,” siger Helle.

Hun blev også fysisk mærket af det, fordi hendes kroniske bindevævssygdom gik i udbrud. Det gør den, når hun er psykisk belastet. Oveni stoppede hendes løn øjeblikkeligt ved bortvisningen, så hun var nødt til at bruge af de penge, hun havde stående på en opsparing.

Godtgørelse og løn

FOA kørte sagen mod Kommunernes Landsforening, hvor forbundet blandt andet forholdt sig kritisk til, at kommunen ikke havde nogen dokumentation for, at Helle skulle have bedt om et lån. De havde heller ikke indhentet en skriftlig udtalelse fra pågældende borger. Sagen endte med et forlig, hvor Helle fik erstatning for den løn, hun burde have haft, samt en godtgørelse på 15.000 kroner for usaglig afskedigelse.

I dag har Helle fået et nyt job, som hun trives i, og det slag, hun fik ved at føle sig mistænkt af sin tidligere arbejdsgiver, er hun ved at have rejst sig fra.

”Kort tid efter blev jeg kaldt til samtale og fik tilbudt to job. Og så skulle jeg lige pludselig vælge. Der blev min selvtilid heldigvis lige boostet igen,” siger Helle, som i dag arbejder i hjemmeplejen på Østerbro. ★

DET SIGER FREDERIKSBERG KOMMUNE

”Frederiksberg Kommune kommenterer ikke personalesager i pressen, heller ikke i dette tilfælde. Der er indgået forlig i sagen, og det respekterer vi.

Det, vi generelt kan sige, er, at alle modtagere af hjemmepleje på Frederiksberg skal kunne være 100 procent trygge ved de medarbejdere, som kommer i deres hjem. Der må aldrig herske tvivl om deres professionalisme og gode hensigter.”

En frisk bemærkning til en borger, hun mente, hun kendte godt, kom til at koste Helle Dione Borg Pedersen jobbet i ældreplejen i Frederiksberg Kommune.

DE BLEV OGSÅ BORTVIST

EN KLAGE FRA EN STUDERENDE

Et pædagogisk ansat FOA-medlem blev bortvist efter ti år det samme sted, fordi en studerende, der var forbi institutionen i forbindelse med uddannelsen, angiveligt havde observeret medlemmet tale om private ting hen over hovedet på børnene og derfor havde klaget til ledelsen. Den studerende var i alt tre dage i institutionen. Den private snak skulle være foregået på den studerendes første dag på jobbet. Arbejdsgiveren kunne ikke dokumentere forløbet, og sagen blev forliget.

FARVEL EFTER JOURNALTJEK

Et FOA-medlem, som er forælder til et handicappet barn, blev bortvist for at have tjekket barnets journal via arbejdspladsens systemer.

EN PILLE FOR AT HOLDE SYGDOM FOR DØREN

Et FOA-medlem havde været syg fra sit arbejde gennem en længere periode. Medlemmet havde følt sig presset tilbage på arbejde gennem en alt for kort optrappingsperiode og frygtede at miste sit job på grund af sit sygefravær. På en af de første vagter blev medlemmet dårlig, men var bange for at gå hjem og melde sig syg igen og tog derfor noget medicin mod tilstanden i medicinrummet. Selvom det var en uformel kutyme, at medarbejdere tog en hovedpinepille, hvis de havde behov, og selvom medlemmet gjorde det for at passe sit arbejde, blev pågældende bortvist. FOA fik forhandlet sagen om til en opsigelse.

LYT TIL FAGBLADET FOA

REKRUTTERING

Sådan fik han aflivet sine fordomme om sosuer

Mød Christian, der skiftede karriere i en moden alder – og fandt faglig stolthed og mening i hverdagen.

LØN

Boost din (lokal)løn

De to gæster i studiet giver dig de bedste tips til, hvordan du også kan få del i puljen til lokalløn.

VOLD PÅ JOBBET

Er du blevet truet eller slået på jobbet? Sådan kommer du videre

Mange FOA-medlemmer risikerer at møde trusler og vold fra borgere. Sådan håndterer du det, hvis det sker.

ARBEJDSLIV

Skrup for frihed og fleksibilitet i dit arbejdsliv

Flere og flere har fået fleksible mødetider i plejesektoren. Få gode råd til, hvordan du også kan få det.

ARBEJDSGLÆDE

Få opskriften på større arbejdsglæde og mere faglighed

De mindre tværfaglige teams har været med til at give mere arbejdsglæde og mindre sygefravær.

BØRNS SØVN

Myter og amnestuesnak forstyrrer børnenes gode søvn

Der er mange holdninger til, hvordan og hvornår små børn skal sove. Find ud af, hvad der er op og ned.

Husk, at du kan høre mere fra Fagbladet FOA i podcasten 'Færdigt Arbejde'. Find for eksempel disse seks episoder, hvor du normalt lytter til podcast – eller gå ind på [Fagbladetfoa.dk/podcast](https://fagbladetfoa.dk/podcast).

FLYVENDE FORFLYTNING

Tunge og sårbare borgere kan flyttes liggende på en pude af luft med Hover Tech-teknologi.

AF ALLAN WAHLERS

På årets Health & Rehab-messe i Bella Center kunne man opleve en moderne udgave af et flyvende tæppe, der kan gøre arbejdet mindre hårdt for plejepersonale på hospitaler og i præhospital.

Der var dog ikke tale om en opdateret version af Aladdins foretrukne transportmiddel, men derimod en såkaldt HoverMatt fra firmaet Etac.

HoverMatt er en madras, der pustes op, og ved hjælp af en konstant luftgennemstrømning ud af bittesmå huller i madrassens underlag kan den nærmest svæve fra seng til seng – eller fra seng til scanning og videre til operationsbordet. På samme måde som når pucken svæver over bordet i airhockey.

Det gør plejepersonalet på hospitalerne i stand til at modtage og flytte de mest sårbare patienter liggende på en skånsom og smertefri måde – og uden at de selv belaster kroppen nævneværdigt. Når luften siver ud af madrassen igen, bliver den liggende under patienten, indtil patienten skal flyttes næste gang.

Kan klare op til 544 kilo

”Man sparer 90 procent af sine egne kræfter,” fortæller fysioterapeut Ulrik Larsen, der tilføjer, at madrassen kan holde til at flytte på et menneske, der vejer helt op til 544 kilo.

”Vi ved, at borgere og patienter bliver større og større, og det kan være rigtig tungt at flytte rundt på 120-150 kilo, og det kan udgøre en væsentlig udfordring at flytte et immobiliseret menneske, især lateralt,” siger han.

Systemet er gennemprøvet og implementeret i USA igennem 25 år, og også flere hospitaler herhjemme, fortæller fysioterapeut Maj Andkjær, som har

opstartet implementering i Danmark siden 2019 – særligt i Region Syddanmark. Her blev der gennemført et projekt i 2020 på tværs af hospitaler og i præhospital, og efterfølgende blev det implementeret fuldt ud på OUH.

Ifølge Maj Andkjær er det en fornøjelse at se reaktionen hos de medarbejdere, der prøver at flytte en person med den oppustede madras for første gang.

”De oplever, hvor let og intuitivt det er at bruge uden nogen form for forarbejde og anstrengelse. De skal vænne sig til ikke at skubbe og trække i en dårlig arbejdsstilling ind over sengen, som de spontant ville gøre, men nærmere stå og arbejde med det, vi kalder dinosaur-arme nærmere kroppen,” siger hun.

Kan også bruges ved fald

HoverMatt kan suppleres med HoverJack, der kan bruges, hvis man skal samle en person op, der er faldet og måske skal trækkes fri på et snævert sted, for eksempel et toilet. Patienten vendes på en HoverMatt og flyttes derefter op på HoverJacken.

HoverJackens fire kamre pustes op ét ad gangen. På den måde når den op i højde med en almindelig seng. Derefter pustes HoverMatt op, og personen kan flyttes over på for eksempel en hospitalsseng.

”Det kan være et værktøj for portører, der dermed slipper for at bruge en mobillift, som det heller ikke er alle patienter, der har det godt med, fordi de groft sagt bliver foldet sammen, når de løftes op,” siger Ulrik Larsen.

På Kolding Sygehus evaluerede man forflytningsteknologien for to et halvt år siden. Her skrev arbejdsmiljøkonsulent Ole Stær, at HoverMatt ”virker for både patienter og sygehuspersonale i forhold til tunge, sundhedsskadelige og uhenigtsmæssige forflytninger”. ★

ALWA@FOA.DK

FORSKER-
ZONEN

HOVER TECH

- Den luftassisterede forflytning kan via madrassen flytte en patient stabilt og smertefrit.
- For plejepersonalet reducerer den op til 90 % af patientens kropsvægt i forbindelse med forflytning.
- Udover at madrassen mindsker risikoen for arbejdsskader, medfører den også, at der skal færre folk til at flytte endda meget tunge patienter.
- Madrassen kan anvendes under hele indlæggelsesforløbet.

Læs mere

Etac.dk – gå ind under Produkter og Luftassisteret forflytning.

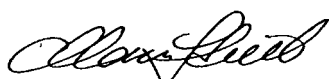

INTENS SLUTSPURT I LØNSTRUKTURKOMITÉEN

STRIIBEN | Når du sidder med fagbladet i hånden, har vi netop afsluttet arbejdet i den lønstrukturkomité, der blev nedsat i kølvandet på overenskomstforhandlingerne i 2021. Resultatet skal bruges i den trepartsforhandling, som vi presser på for at komme i gang med og afslutte inden udgangen af oktober. Det er nemlig en vigtig del af vores forberedelser til OK24. Vi skal ind i trepartsrummet med hovedorganisationerne, og der er lagt op til en tung dans med elefanterne i rummet. Den største er, om vi kan stå sammen om en solidarisk og mere retfærdig lønprofil. Der skal nemlig sættes en ramme for, hvordan parterne kan forhandle sig frem til løsninger på, hvordan de ekstra tre milliarder, som regeringen har lovet i lønloft til lavtlønnede offentligt ansatte, kommer ind på forhandlingsbordet til OK24.

Pointen med de ekstra milliarder er, at det er varige midler, der kan bruges til at rette op på skævheder eller i det mindste tage hul på det – uden at belaste den 'almindelige ramme', vi forhandler overenskomst inden for. Men regeringens krav om, at pengene kun er til rådighed, hvis der findes tilsvarende administrative besparelser, er helt uspiseligt. Desuden er budskabet, at lokalløn kan rette op på skævhederne i løn, helt forkert. Så ville vi jo ikke have problemet.

Forventningerne til OK24 er, at vi skal gå efter at mindske den udhuling, som inflationen har betydet for medlemmernes løn. Det betyder, at vi sætter snuden op efter en god ramme og dermed også et lønloft, der kan mærkes. I har måske deltaget i debatmøder i de lokale fagforeninger om jeres krav til overenskomstforhandlingerne, og vi glæder os til at dykke ned i dem, så vi sammen med alle de andre organisationer kan samle os om de vigtigste krav. Det er ikke kun løn, der er på tapetet. Indflydelse på arbejdstilrettelæggelse og bedre muligheder for kompetenceudvikling tæller også højt. Tag fat på diskussionerne på arbejdspladserne, få alle med i fællesskabet, så vi står som et stærkt hold, når vi går ind i forhandlingslokalerne. ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

VI SÆTTER SNUDEN OP EFTER EN GOD RAMME OG DERMED OGSÅ ET LØNLØFT, DER KAN MÆRKES.

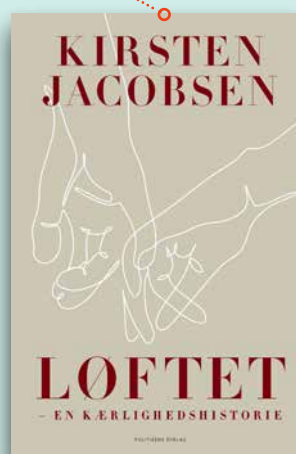
@STRIIBMONA

MEDLEM
TIL
MEDLEM

NOGLE AF DE SVÆRESTE DILEMMAER

Med bogen **'Løftet'** fra Politikens Forlag har journalist Kirsten Jacobsen sat fokus på retten til selv at vælge livet fra – et spørgsmål, der også påvirker både pårørende og plejepersonale. I en konkurrence på vores Facebook-side, hvor man kunne vinde bogen, satte mange FOA-medlemmer ord på de svære dilemmaer, de møder – og de tanker, Fagbladet FOAs interview med Kirsten Jacobsen satte i gang. Her er nogle af kommentarerne:

Lene Mejlbye

Hver gang, jeg står i de svære sygdoms- og terminale forløb, lærer jeg noget nyt – i den nære relation med den syge/døende og de pårørende – det giver mening og rusten mig i mit videre arbejde som social- og sundhedsassistent 🙌❤️

FØLG
OS PÅ

Tina Djelby

Det er lige den slags situationer, mine kolleger og jeg har brug for at sætte ord på. At turde tale med de pårørende om. Jeg arbejder på et døgncenter for rehabilitering (og aflastning), og vi ser rigtig mange som Kirsten og Luffe (Kirsten Jacobsens afdøde mand, red.).

Jane Hedegård

Et tabubelagt emne, som mange har en forudfattet mening om – men hvordan reagerer man, hvis/når man selv står i situationen 🙄🌹

Maj-Britt Nielsen

Har altid været bange for døden og det at miste. At være pårørende til en døende er hårdt – har næsten lige været der. Svær situation – og det var svært at tale med min syge far om, hvad der skulle ske, og hvilke ønsker han havde.

Kirstine Bæk

Jeg bilder mig selv ind, at jeg ville kunne "trække stikket" på en nær og kær, hvis den situation opstod. Men måske ville modet alligevel svigte, og tvivlen vinde.

Heidi Valentin

Jeg kan genkende hver en tanke, hun beskriver, og jeg ville evigt føle skyld – samtidig med at jeg ikke ville kunne give slip. (...) Jeg føler mig enormt beæret over, at vi netop står i en rolle, hvor vi har mulighed for at være der for både Kirsten og Luffe (Kirsten Jacobsens afdøde mand, red.) – i medgang og modgang. Tænk sig ... Ens hjerte bliver virkelig knust og flået i småstykker, men det er hvert øjeblik værd, fordi vi får lov til at være til stede, i nuet, med netop Luffe og Kirsten, når de har allermest brug for det.

Eva Dupont Kragelund

Har selv stået med en pårørende, der tiggede og bad om hjælp til at få fred.

LÆS MERE
OM ARBEJDET
MED DØENDE OG
PÅRØRENDE:
SIDE 34-41

SNAPSHOT ARBEJDSPLADSTEATER

Ikke bare skuespil

Alle spiller en rolle på en arbejdsplads. Men hvad sker der, når man pludselig ser sin egen rolle i et teaterstykke? Svaret fik vi på en kompetenceudviklingsdag for vejledere for social- og sundhedsassistentelever i Københavns Kommune, hvor skuespillere fra TeaterSpektrum var forbi.

AF ULLA ABILDTRUP | FOTO: LINDA JOHANSEN

TEATERSPEKTRUM

Københavns Kommune samarbejder med TeaterSpektrum om udviklingsdage for vejledere for social- og sundhedsassistentelever. Skuespillerne spiller dilemmaer, som vejlederne møder i deres hverdag, og beder vejlederne om input til, hvordan dilemmaerne kan løses, hvorefter de spiller scenen på ny. Temaerne varierer og kan for eksempel være udfordringer med elever, som mister motivation for at fortsætte uddannelsen eller kommunikationsproblemer.

De fire skuespillere, som deltog i udviklingsdagen, var: Rikke Bendsen, Kate Kjølby McKenna, Peter Høgsbro og Mona Linderøth.

Efternavnene på de vejledere, der deltog på udviklingsdagen, er redaktionen bekendt.

ELEVEN 'PATRICIA' er i sin første praktik og har møde med vejlederen 'Sylvia'. Sylvia kan ikke huske elevens navn og anklager hende i løbet af samtalen for at være en grå mus, som sidder med snuden nede i sin mobil.

"Er det en realistisk scene," spørger skuespilleren ud i salen.

"Ja," svarer vejlederne nærmest i kor.

Mange kan både genkende udfordringerne med at huske elevernes navne og de introverte unge mennesker.

Flere siger, at Sylvia bør undlade personlig kritik af eleven og gøre mere for at inkludere hende i fællesskabet. Desuden skal eleven have hjælp til at strukturere og prioritere.

Det er skuespillere fra TeaterSpektrum, der spiller vejledere og elever med lav eller ingen motivation, og situationerne er i den grad genkendelige for vejlederne, som flere gange knækker sammen af grin og får inspiration og refleksion med sig tilbage på arbejdspladsen.

"Hvad kan være baggrunden for, at en vejleder kritiserer en elev," spørger en af skuespillerne.

"En elev, der ikke rigtig bidrager, skaber irritation, og især hvis vejlederen selv mangler overskud," svarer en vejleder.

En anden siger: "Måske har vejlederen problemer på hjemmefronten. Det kan også være, der mangler kolleger på arbejdspladsen og opbakning fra ledelsen."

Flere af vejlederne har oplevet TeaterSpektrum før og fortæller, at læringen fra de små dilemmaspil sætter sig fast på en helt anden måde end for eksempel et ekspertoplæg.

"Det kan godt blive en lille smule tørt, og man kan miste fokus, hvis man skal lytte til et foredrag af en ekspert. Sådan har jeg det ikke med teater og skuespil," siger vejlederen Lissen.

"Det er genialt at se teori i praksis og giver mulighed for refleksion over egen praksis," mener hun.

Vejleder Karsten synes, at en udviklingsdag med deltagelse af en teatertrup giver noget andet og mere, end hvis vejlederne bare skulle sidde og drøfte udfordringer med at motivere elever med hinanden.

"Skuespillerne kommer udefra og portrætterer vejledere og elever, som vi ser dem i hverdagen. Og når der står en rigtig person foran dig, virker det stærkere end at få en elev præsenteret som en case på et stykke papir," siger han. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

VELFÆRD SKAL IKKE BÆRES AF FRIVILLIGHED

FAGLIGT TALT | Med jævne mellemrum dukker ønsket op, om at flere opgaver skal løses af frivillige. Det ses blandt andet i grundlaget for regeringen, hvor der står, at frivillige skal spille en større rolle i velfærds-samfundet på blandt andet ældrecentre. Der er allerede i dag frivillige, der gerne vil hjælpe til i deres fritid. Det giver mening for den ældre, der får et besøg og en snak, som han eller hun ellers ikke ville få, og det er meningsgivende for den frivillige at kunne hjælpe et andet menneske.

Men hjælpen til vores ældre og behandlingen af vores syge og udsatte skal ikke baseres på, om der er frivillige til at klare opgaven. Det er en falliterklæring for vores velfærds-samfund, hvis vi i stedet for at satse massivt på at få flere uddannede på velfærdsområ-det til at følge med behovet, lader kvaliteten af hjælpen, som den ældre eller syge kan få, være afhængig af, om der er mennesker, der har tid og overskud til at løse opgaven.

Det skaber en større ulighed i vores samfund – i en tid, hvor vi bør arbejde på at gøre den mindre. Det lægger også et stort ansvar på de frivillige, som allerede i dag gør en stor indsats, og som gerne skal gøre en indsats af lyst til at gøre en forskel – og ikke fordi alternativet er en ringere hjælp til dem, der har behov for den. For fagligheden blandt de medarbejdere, der kommer hos den ældre, personen med psykisk sygdom eller den indlagte på sygehuset, er det, der gør forskellen. ★

TANJA NIELSEN
SEKTORFORMAND

”

HJÆLPEN TIL VORES ÆLDRE OG BEHANDLINGEN AF VORES SYGE OG UDSATTE SKAL IKKE BASERES PÅ, OM DER ER FRIVILLIGE TIL AT KLARE OPGAVEN.

@TANIFOA74

KORT
OG
GODT

3.686

Så mange flere sosu-medarbejdere er kommet på fuldtid siden 2018. Det svarer til en stigning på 39 procent, skriver nyhedsbrevet Momentum.

KILDE: MAGASINET PLEJE

OPGØR MED 'SILOER' KAN VÆRE PÅ VEJ

Vi hører det ofte: Sundhedsvæsenet er under pres. Blandt andet derfor er der nedsat en såkaldt sundhedsstrukturkommission, der skal gentænke sundheds- og ældreområdet. Et af medlemmerne, konsulent Sidsel Vinge, vurderer overfor Fagbladet FOA, at kommissionen blandt andet vil tage et opgør med 'siloopdelingen' i det kommunale sundhedsvæsen, hvor sygeplejersker, terapeuter og sosu-personale er organiseret hver for sig. Sundhedsstrukturkommissionen ventes at være klar med sine anbefalinger om et års tid.

Scan koden og
læs interviewet

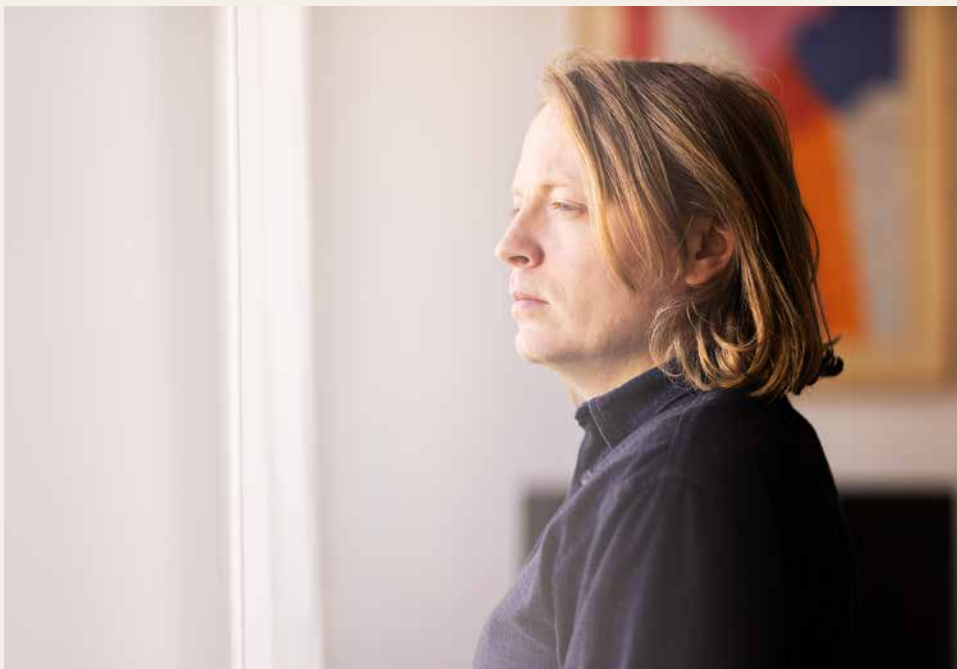
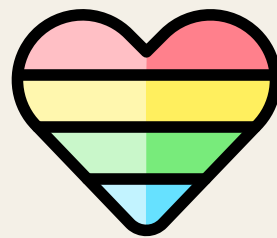

FOTO: JACOB NIELSEN

FOA MED I PRIDE

Når København igen bliver regnbuefarvet i forbindelse med årets Prideuge, kan du møde FOA i fagbevægelsens stand på Rådhuspladsen fra 12.-18. august. Her kan du få en uformel snak om for eksempel forskelsbehandling på arbejdspladsen – og høre, hvordan FOA kan hjælpe dig, hvis du oplever problemer. FOA går også med i selve paraden lørdag 19. august.

Forfatter: ”Fællesskabet er ilde stedt”

Det er ikke alle, der har de samme muligheder i det danske samfund. Men det er ikke noget, vi rigtig taler om. Sådan lyder det fra forfatteren Glenn Bech i et interview, som du kan læse på fagbladetfoa.dk. ”Vi har fået et A- og et B-hold, hvor de, der kan, får private forsikringer,

hvis det offentlige ikke fungerer. Og så tænker jeg: Fællesskabet er ilde stedt, når de stærkeste forlader skuden, fordi de kan finde en anden løsning,” siger han blandt andet. Bech har sat fornyet fokus på klassesamfundet med bogen ’Jeg anerkender ikke længere jeres autoritet’.

Scan koden og læs interviewet

ET HJEM MED HJEMLIGHED

Det er de omsorgsfulde relationer med personalet og de andre beboere, der afgør, om beboerne oplever det som ’hjemligt’ at bo på plejehjem. Det viser en ny rapport fra Vive, der bærer navnet ’Et særligt hjem’. Skiftende personale og strikse retningslinjer har den modsatte effekt.

SKAL SELV BETALE BØDERNE

Ansatte i hjemmeplejen i Aarhus skal selv betale bøderne, hvis de bliver nødt til at parkere ulovligt. Men det mener Karen-Marie Henze ikke kan være rigtigt. For der kan være store problemer forbundet med at finde ledige pladser, særligt om natten. Og det er både tidskrævende og besværligt at skaffe gæsteparkeringskort. ”Det kan ikke være rimeligt,” siger hun. Den lokale rådmand Christian Budde (V) håber på en national løsning på problemet.

KILDE: RANDERS AMTSAVIS

Jeg husker dem på, at vi altså har med mennesker at gøre, og mennesker er en finurlig og fantastisk arbejdsopgave at have med at gøre.

MARIUS BUNDGAARD • 18 ÅR

En af de 150 rollemodeller, der er med i ’UNG I VELFÆRD’, som arbejder for at udbrede kendskabet til sosu-uddannelserne

TEMA

VOLD I ÆLDREPLEJEN

Fysiske og verbale overgreb er desværre ikke usædvanligt i ældreplejen. Og meget tyder på, at problemet vokser. Det sætter Fagbladet FOA fokus på her på siderne.

409

arbejdsulykker forårsaget af vold og psykisk overbelastning i ældreplejen blev anmeldt i 2022. Det er en stigning på 41 procent på 5 år.

KILDE: DATA FRA ARBEJDSSTILSYNET

49%

Så mange af FOAs medlemmer på plejecentre har været udsat for fysisk vold de seneste 12 måneder.

KILDE: FOAS ARBEJDSMILJØUNDERSØGELSE, 2022

LÆS SOCIAL-
OG SUNDHEDS-
ASSISTENT KOY
NIELSENS HISTORIE
PÅ SIDE 28

TILSYN SLÅR NED PÅ VOLD I ÆLDREPLEJEN

TEMASIDERNE ER SKREVET AF RASMUS HANDBERG | FOTO: HEIDI LUNDGAARD

Mere end hvert 10. plejecenter, som Arbejdstilsynet besøgte i 2022, svigtede ansvaret for at beskytte sine medarbejdere mod vold. På de næste sider kan du blandt andet møde Koy Nielsen, der sidste år blev fysisk forulempet på jobbet.

Slag, spark, riv og verbale krænkelse. Risikoen for at blive udsat for fysisk og psykisk vold som ansat i ældreplejen er overhængende og ser desværre ud til at vokse.

Sidste år vurderede Arbejdstilsynet i rekordmange tilfælde, at arbejdsmiljøloven var overtrådt, fordi risikoen for vold ikke var tilstrækkeligt forebygget på plejehjem og i hjemmeplejen.

Værst stod det til på plejecentre, hvor 41 ud af 393 tilsynsbesøg førte til kritik fra Arbejdstilsynet. Det svarer til lidt mere end hvert 10. besøgte plejecenter. Det viser data, som tilsynet har sendt til Fagbladet FOA.

Hos Arbejdstilsynet vil man ikke drage konklusioner på baggrund af tallene. Men problemer med at rekruttere og fastholde personale kombineret med et stigende antal 'tunge' borgere øger behovet for voldsforebyggende tiltag, fortæller tilsynschef Lars Toft Pedersen.

"Et vigtigt tiltag er konsekvent at risikovurdere beboere med kendt udadreagerende adfærd flere gange dagligt og have klare procedurer for, hvilken tilgang man har på forskellige tidspunkter," siger han.

Knap så overraskende

Netop manglende risikovurderinger og klare retningslinjer skaber farlige situationer i ældreplejen, viser Fagbladet FOAs gennemgang af tilsynsrapporterne. I flere tilfælde rapporteres der om alvorlige ulykker.

"Der er sket flere voldsulykker, hvor ansatte er blevet fastholdt, udsat for slag og truet. Beboer x har en pludselig og uforudsigelig adfærd, hvilket gør, at de ansatte er nødt til at være i konstant beredskab, da de ikke kan forudse, hvornår den udadreagerende adfærd sker," står der eksempelvis i en af tilsynsrapporterne.

Udviklingen er dybt bekymrende, men knap så overraskende, siger sektorformand i FOA, Tanja Nielsen, og peger på et stort vikarforbrug og en stigende andel af ufaglærte medarbejdere.

"En ufaglært afløser har ikke nødvendigvis værktøjerne til at nedtrappe en konflikt. Det kan også være svært for det faste personale, fordi der ikke er tid til at holde en utryg borger i hånden, eller fordi man bliver nødt til at stoppe en beboer på vej ud fra plejecentret i stedet for at følge borgeren," siger Tanja Nielsen og konstaterer:

"Så risikerer konflikter at opstå, og derfor skrider det her på flere ressourcer, så personalet kan møde borgerne i den demensfase, de nu engang er i."

KL vil have klare retningslinjer

Spørger man KL, skal der ikke herske tvivl om, at medarbejdernes trivsel og psykiske arbejdsmiljø er afgørende, hvis kommunerne skal kunne tilbyde borgerne en service og omsorg af høj kvalitet. Det understreger Steffen Jensen, fungerende formand for KL's Løn og Personaleudvalg, i en skriftlig kommentar.

"Derfor tager vi det selvsagt meget alvorligt, når Arbejdstilsynet på baggrund af deres besøg konstaterer, at voldsrisikoen nogle steder ikke er til-

EN UFAGLÆRT AFLØSER HAR IKKE NØDVENDIGVIS VÆRKTØJERNE TIL AT NEDTRAPPE EN KONFLIKT.

TANJA NIELSEN
SEKTORFORMAND I FOA

strækkelig forebygget. Derfor er det også nødvendigt, hvis vi skal forebygge og minimere risikoen for vold, at den enkelte arbejdsplads har klare retningslinjer for håndtering af vold og trusler,” siger han.

Steffen Jensen tilføjer, at KL senest har været med til at udbyde en ny uddannelse i ledelse af psykisk arbejdsmiljø, ligesom der for nylig blev indgået en ny national arbejdsmiljøaftale, der blandt andet fokuserer på vold og trusler i ældreplejen.

I Arbejdstilsynet bemærker Lars Toft Pedersen, at mange arbejdspladser heldigvis er gode til at forebygge vold.

”Og så er der andre, der øver sig. Her er det vigtigt, at vi også hjælper virksomhederne til at blive bedre, og derfor har vi øget fokus på at komme hurtigt ud efter ulykker, så den næste forhåbentlig forebygges,” siger tilsynschefen. ★

GUIDE

5 RÅD TIL AT HÅNDTERE EN VOLD SOM EPISODE

1

Det er vigtigt, at en vold som episode aktivt bliver håndteret umiddelbart efter for at mindske eftervirkningerne hos både borger og medarbejdere.

2

Medarbejderne kan genetablere tryghed for borgeren ved at tilbyde aktiviteter for at berolige borgeren, for eksempel gennem terapeutiske og socialpædagogiske indsatser.

3

Det er vigtigt at have blik for borgers adfærd for at kunne iværksætte indsatser, der forebygger yderligere utryghed og eventuelt forværring af symptomer.

4

Umiddelbart efter en voldsepisode skal ledelsen tilbyde medarbejdere, der har været direkte involveret og vidner, adgang til fysisk og psykisk førstehjælp. Det er vigtigt, at medarbejderne ikke overlades til sig selv.

5

Efter en vold som episode bør der ske en faglig vurdering af, om der for eksempel af hensyn til borgers tryghed og medarbejdernes sikkerhed er behov for at ændre medarbejdersammensætningen omkring en borger.

KILDE: SUNDHEDSSTYRELSENS ANBEFALINGER OG INSPIRATION TIL AT FOREBYGGE, HÅNDTERE OG LÆRE AF VOLD SOMME EPISODER OG UADREAGERENDE ADFÆRD I ÆLDREPLEJEN.

43-årige Koy Nielsen har arbejdet som social- og sundhedsassistent de seneste 16 år. Hendes voldsulykke er anmeldt som en arbejdsskade, men sagen er endnu ikke afgjort.

”Jeg føler mig svigtet og vred”

13. juli sidste år blev social- og sundhedsassistent Koy Nielsen slået og sparket af en dement beboer på et plejecenter. Her er hendes fortælling.

Solen skinner, og jeg glæder mig til en strandtur med min kæreste og nogle venner efter arbejde. Jeg kan se, at der mangler én på vagtplanen, og jeg tilbyder min leder at blive en time ekstra, så jeg først har fri klokken 14.

Der er plads til 10 beboere på demensafsnittet, hvor jeg arbejder, og vi skal altid være to medarbejdere, for beboerne kan godt blive udadreagerende. Men efter vagtskifte klokken 13 er jeg alene, selvom vi altid skal være to.

Jeg ringer til den afdeling, hvor en kollega skal komme fra. Beskeden er, at hun er på vej, og jeg går ind til en beboer, der skal have sondeernæring.

Jeg fornemmer en uro sprede sig på afdelingen. En ældre, spinkel kvinde vandrer rundt.

”Jeg vil have en smøg, jeg vil have en smøg,” siger hun, men jeg kan ikke være flere steder på én gang.

Jeg opdager ikke, at kvinden forlader plejecentret og går ud mod en stor vej

tæt på. En kollega, der sidder i møde i en anden afdeling, henter hende tilbage. Hun beder mig om at være mere opmærksom.

Manden, der skal have sonde, har noget i bleen, så jeg begynder at vaske ham.

Pludselig råber den spinkle kvinde: ”Du må ikke slå mig.”

I sin søgen efter en cigaret er hun gået ind til en større, mandlig beboer, der kan være meget voldsom. Jeg løber derind, får kvinden ud og finder en cigaret til hende.

Jeg går tilbage til manden, der skal have sonde. Mens jeg betjener maskinen med den ene hånd, ringer jeg forgæves efter hjælp med den anden. Pludselig lyder et brag. Det er hoveddøren, der smækker.

Jeg håber, at det er den kollega, der står på vagtplanen, men opdager i stedet, at det er den store, mandlige beboer, der har forladt plejecentret. Jeg skyn-der mig efter ham, tager ham i hånden og fører ham tilbage. Jeg lukker døren efter os, men idet jeg vender mig, giver han mig to knytnæveslag på kinden lige under øjet. Jeg vælter ind i døren, og så sparker han mig to gange i maven. Jeg råber. Kollegaen i møde kommer mig til undsætning.

Instinktivt begynder jeg at gå. Jeg føler mig svigtet og vred, så jeg vil bare væk. Jeg er stadig i chok og meget ked af det, da min leder finder mig. Jeg bliver tilbudt akut psykologhjælp, som jeg tager imod.

Den efterfølgende tid er svær. Kort inden ulykken er jeg kommet tilbage på fuldtid, efter jeg i starten af året var udsat for en anden arbejdsulykke. Nu er skaderne forværret, jeg har fået piskesmæld og plages af ekstrem hovedpine. Jeg tager smertestillende hver dag i et forsøg på at passe mit arbejde. I min fritid laver jeg ikke andet end at ligge på sofaen.

På en arbejdsdag i oktober kan jeg kortvarigt ikke mærke mine ben, og jeg skal have hjælp til at rejse mig. Derefter bliver jeg sygemeldt.

Det har været et svært år for mig. Inden jeg kom til skade, trænede jeg op til halvmaraton. Jeg løb snildt 10 kilometer efter arbejde og var meget social. Efter ulykken isolerede jeg mig. Nu går det langsomt fremad med min genoptræning, og jeg har for nylig tilmeldt mig et madlavningskursus.

Jeg kæmper for at genfinde mig selv, og jeg er optimistisk. Det bliver jeg nødt til at være. Jeg arbejder nu 12 timer om ugen, og der er lavet en genoptræningsplan for mig. Jeg elsker mit arbejde, og jeg vil gøre alt for at komme tilbage. ★

JEG VÆLTER IND I DØREN, OG SÅ SPARKER HAN MIG TO GANGE I MAVEN.

KOY NIELSEN
SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT

DET SIGER PLEJECENTRET

I en mail til Fagbladet FOA vil Janne Schouboe-Olsen, leder af Havebæk Plejecenter, ikke svare på, om plejecentret har et ansvar i forbindelse med Koy Nielsens ulykke.

Janne Schouboe-Olsen fastslår, at ”som arbejdsplads har vi det grundlæggende ansvar for, at det er trygt og sikkert at gå på arbejde. Alligevel kan der ske ulykker. Når det sker, tager vi det alvorligt og handler på det, så den samme situation så vidt muligt ikke opstår igen,” lyder det.

Ifølge plejehjemslederen var der på tidspunktet for ulykken et ønske om,

at der på etagen, hvor Koy Nielsen blev overfaldet, var to på arbejde, når ”det var muligt”.

Janne Schouboe-Olsen bemærker i øvrigt, at ”medarbejderne altid kan tilkalde hjælp fra de øvrige afdelinger på plejehjemmet.”

Fagbladet FOA har opfølgende spurgt, hvorfor Koy Nielsen ikke fik hjælp, når hun flere gange tilkaldte hjælp.

Janne Schouboe-Olsen svarer, at alle medarbejdere har mulighed for at tilkalde hjælp ved at anvende alarmen på deres telefon, og at hun ikke har yderligere kommentarer.

Efter ulykken blev der tilknyttet en fast vagt ved den pågældende borger.

Marit fik 300.000 kroner tilbage i sygedagpenge

VEJEN TIL ERSTATNING

Marits forløb frem mod erstatning.

AUGUST 2020

Marit Børve-Jørgensen sygemelder sig fra sit job som dagplejer.

SEPTEMBER 2020

Marit opsiges fra sit job med fratrædelse 31. marts 2021.

FEBRUAR 2021

Odsherred Kommune stopper Marits sygedagpenge fra april.

MAJ 2021

Ankestyrelsen giver kommunen medhold i fratagelsen af Marits sygedagpenge, efter FOA har klaget.

JUNI 2021

FOA anmoder om genoptagelse af Marits sag, men får afslag.

AUGUST 2022

Marit får tilkendt fleksjob.

NOVEMBER 2022

FOA stævner Ankestyrelsen, som giver Marit medhold i, at hun havde ret til sygedagpenge med tilbagevirkende kraft.

JANUAR 2023

Marit begynder i fleksjob.

FOA måtte stævne Ankestyrelsen for at få sat punktum i sag om sygedagpenge. Et problem for retssikkerheden, mener forbundssekretær i FOA.

AF IDA ØSTERLUND | FOTO: JØRGEN TRUE

I 10 år dannede 48-årige Marit Børve-Jørgensen og hendes mand Klaus Hansens hjem rammen om en dagpleje, som Marit drev. Men på grund af fibromyalgi, gig og op til 14 dages migræne hver måned, hvor Marit skulle have Klaus' hjælp til dagplejebørnene, måtte hun sygemelde sig i sommeren 2020. Fem uger efter blev hun fyret og kom på sygedagpenge.

10. februar 2021 fik Marit at vide, at sygedagpengene kunne forlænges i op til 67 uger. Men 13 dage efter fik hun en mail om, at hendes sygedagpenge stoppede.

"Jeg havde ingenting hørt i mellemtiden. Ingenting. Det kom simpelthen som et chok. Jeg tudbrølede og følte, at mit liv gik i stå," siger Marit, som ellers skulle i afklaringspraktik i en børnehave.

Familien på fire måtte leve af Klaus' indkomst og en forskudsarv fra Marits mor. Det fik Klaus til at gå ned med en depression i otte måneder.

23 siders stævning

Med hjælp fra FOAs afdeling i Holbæk ankede Marit afgørelsen. Uden held. Ankestyrelsen gav kommunen medhold i, at hun ikke havde ret til sygedagpenge.

"Men det kunne jeg simpelthen ikke acceptere," siger Marit, der igen kontak-

tede FOAs lokalafdeling, som sendte sagen til vurdering ved socialjurist og socialpolitisk konsulent Anette Hindsberg i FOAs forbundshus.

Herfra tog det fart.

Anette Hindsberg vurderede, at Ankestyrelsens afgørelse ikke var korrekt og anmodede derfor om genoptagelse. Det afsløgte styrelsen.

Men sagen var så principiel, at der var grundlag for en stævning, mente Anette Hindsberg, så hun tog sagen videre til FOAs advokat, Anders Bang Mønster Hansen. Begrundet i et 23 sider langt dokument stævnedes han Ankestyrelsen.

FOA ville hive Ankestyrelsen i retten med påstand om, at styrelsens afgørelse i Marit Børve-Jørgensens sag var ugyldig, fordi vurderingen var i strid med loven og på et mangelfuldt grundlag uden de fornødne lægefaglige oplysninger.

Uventet opkald

10 dage før fristens udløb ringede Marits telefon med Anders Bang Mønster Hansen i røret. Ankestyrelsen havde genoptaget sagen og givet Marit medhold. Hun havde ret til sygedagpenge med tilbagevirkende kraft.

"Jeg troede ikke mine egne ører, da han ringede. Verden stod stille et øjeblik. Jeg

”

Jeg troede ikke mine egne ører, da han ringede. Verden stod stille et øjeblik.

MARIT BØRVE-JØRGENSEN
FORHENVÆRENDE DAGPLEJER, NUVÆRENDE FLEKSJOBBER

blev rigtig, rigtig glad og takkede ham en million gange,” siger hun.

Men hendes mand, Klaus Hansen, kan ikke lade være at tænke, at det har været et forsøg på en bevidst spareøvelse.

”De har tænkt, at de kunne slippe for at betale. Det skrider til himlen,” siger han.

Problem for retssikkerheden

Maria Klingsholm, forbundssekretær i FOA, kalder sagen problematisk for retssikkerheden.

”Ankestyrelsen er jo den ypperste instans, som sikrer retssikkerheden for borgerne ved at tjekke, om de afgørelser, kommunerne træffer, er rigtige. Det er

både skørt og enormt bekymrende, at vi skal ud i en stævning,” siger hun.

I dag har Marit og Klaus det bedre. Klaus er raskmeldt og har fået nyt job. Marit er blevet tilkendt fleksjob fem timer om ugen. Måske vil hun om nogle år søge om førtidspension.

”Selvom jeg har været sygemeldt, har jeg jo ikke haft ro på, fordi sagen har rumsteret. Og selvom det hele endte retfærdigt, er jeg stadig meget syg. Men nu skal vi videre og nyde vores liv med vores børn og venner.”

Odsherred Kommune ønsker ikke at kommentere enkeltsager, og det samme gælder Ankestyrelsen. ★ IDBO@FOA.DK

Det har taget hårdt på tidligere dagplejer Marit Børve-Jørgensen og hendes familie, at Odsherred Kommune stoppede hendes sygedagpenge. Efter FOA stævtede Ankestyrelsen, genoptog den sagen og nåede frem til, at kommunens afgørelse var forkert.

§

KEND DIN RET SYGEDAGPENGE KAN FORLÆNGES

Du kan få sygedagpenge, hvis du ikke kan arbejde på grund af sygdom, eller fordi du er kommet til skade. Det er kommunen, som afgør, om du er uarbejdsdygtig. Når du får sygedagpenge, tilrettelægger kommunen et forløb, som skal få dig hurtigst muligt tilbage i job. Det er en betingelse for at få sygedagpenge, at du medvirker i kommunens indsats.

Du kan være på sygedagpenge i op til 22 uger, og herefter overgår du som udgangspunkt til et jobafklaringsforløb. Sygedagpengeperioden kan forlænges under visse omstændigheder.

&

Læs mere
borger.dk

FÅ STYR PÅ DINE RETTIGHEDER PÅ DØGNOMRÅDET

Med den nye vejledning for døgnarbejdstidsaftalerne er der hjælp at hente, hvis der opstår uenighed med din arbejdsgiver.

AF MALIN SCHMIDT | ILLUSTRATION: ISTOCK

Hvornår skal personalemødet planlægges? Hvad sker der, hvis du bliver indkaldt på job uden varsel? Og hvordan planlægger man beskyttede fridage?

Arbejdstidsaftalerne på døgnområdet er komplicerede og ofte svære at forstå. Det skal en ny fælles vejledning, som FOA, Kommunernes Landsforening (KL) og seks andre fagforbund har udarbejdet, afhjælpe.

I vejledningen får du konkrete svar på de regler, der kan give uenigheder mellem arbejdstager og arbejdsgiver på arbejdspladser på døgnområdet – for eksempel for social- og sundhedspersonale, husassistenter, omsorgs- og pædagogmedhjælpere, pædagoger og pædagogiske assistenter.

”At KL er med som afsender på vejledningen, giver den gennemslagskraft”, siger Lis Svanberg fra FOAs overenskomstafdeling, der har siddet med i arbejdet som en af repræsentanterne for FOA.

”Det betyder, at tillidsrepræsentanten kan tage den i hånden og gå op på kontoret hos arbejdsgiveren og sige: ’Her er, hvad de centrale parter er blevet enige om. Og her er, hvad der gælder hos os’,” siger hun og understreger, at vejledningen i sidste ende skal sikre, at medarbejderne får den rette løn, når de arbejder. ★

MASCH@FOA.DK

1

SÅDAN PLANLÆGGER I VAGTPLANEN

Perioden for en vagtplan er mindst fire uger. Ønsker arbejdspladsen en kortere planlægningsperiode, skal det aftales mellem de lokale parter.

Planen skal indeholde: Møde- og sluttidspunkt for den ansattes arbejde på den enkelte dag, fridøgnes placering, søgnehellighedsfrihed, oplysninger om, hvor mange timer der er nedskrevet i forbindelse med søgnehellighedsfrihed, ferie samt løbende afspadsering. Det skal fremgå af vagtplanen, hvor mange timer der er sket nedskrivning med ved en eller flere søgnehellighedsfrihed og fridøgn angives på vagtplanen uden tidsangivelse.

KILDER: LIS SVANBERG OG
HEIDI HØJER NYGAARD,
FOA OVERENSKOMST

2

SÅ LÆNGE INDEN BØR DU KENDE DIN ARBEJDSSTID

Vagtplanen udleveres, fire uger inden den træder i kraft. Det betyder, at den ansatte vil kende sin vagtplan fem til otte uger frem i tiden. Der kan dog indgås lokale aftaler, der fraviger den centrale regel – for eksempel at den ansatte kender tjenestens placering løbende fire uger frem.

3

SÅDAN TAGER I HENSYN TIL ØNSKER

I vejledningen bliver det anbefalet, at den enkelte arbejdsplads finder en god form til, hvordan den ansatte kan komme med ønsker til arbejdstider og vagter. Dette er nogle steder gjort gennem 'ønskebøger' eller andre systemer, hvor de ansatte kan komme med ønsker til arbejdstidsplanlægningen både generelt og i forhold til den kommende vagtplan.

Det er vigtigt, at der er fokus på dialogen mellem leder og de ansatte – så der også er en balance mellem arbejdsliv og privatliv samt fleksibilitet ved uforudsete ændringer. Derfor bør der være drøftelser løbende, også når der sker ændringer, der kan have indflydelse på arbejdstiden.

4

SÅDAN KAN I PLANLÆGGE PERSONALEMØDER

Personalemøder bør planlægges, så flest muligt ansatte kan deltage. Møderne er ofte planlagt i god tid og bør også indgå i vagtplanen. Et eksempel på, hvordan I kan gøre, er:

Dagvagten er planlagt til at arbejde fra kl. 7-15, mens aftenvagten er planlagt til kl. 15-23. Personalemødet planlægges til at blive afholdt kl. 14-15.30. For at sikre at flest mulige kan deltage i personalemødet, kan henholdsvis dag- og aftenvagterne planlægges med længere vagt fra kl. 7-15.30 og 14-23. Det kan være vanskeligt at planlægge personalemøder, hvor alle er til stede. Det kan i den forbindelse være hensigtsmæssigt at afklare, hvordan det sikres, at viden og information gøres tilgængeligt for alle ansatte.

5

SÅDAN OPGØR I PERIODEN

Formålet med opgørelsesbestemmelsen er at sikre, at den ansattes arbejdstid stemmer overens med beskæftigelsesgraden. For en fuldtidsansat vil det være gennemsnitligt 37 timer om ugen. For en deltidsansat skal de planlagte timer i de vagtplaner, der indgår i opgørelsesperioden, i gennemsnit svare til den aftalte ugentlige arbejdstid i ansættelsesbrevet.

Den ansattes arbejdstid skal derfor opgøres over en opgørelsesperiode – altså en periode, hvor ledelsen skal planlægge den ansattes vagter, så de stemmer overens med den ansattes beskæftigelsesgrad. Med andre ord er det den aftalte periode, hvor den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid skal gå op.

DET KOMMUNALE DØGNOMRÅDE

Vejledningen 'Fælles vejledning – fælles ansvar, Døgnarbejdstiderne på det kommunale område' er udarbejdet af FOA, Kommunernes Landsforening, Dansk Sygeplejeråd, Kost og Ernæringsforbundet, Ergoterapeutforeningen, Danske Fysioterapeuter, 3F og Socialpædagogerne.

På det kommunale døgnområde findes fire aftaler om arbejdstid for henholdsvis: Social- og sundhedspersonale, syge- og sundhedsplejersker og kostfagligt personale, ergo- og fysioterapeuter samt det pædagogiske område.

Vejledningen svarer på langt mere end overblikket på disse sider.

Læs mere
[foa.dk/
arbejdstidsvejledning](https://foa.dk/arbejdstidsvejledning)

DØDEN SOM KOLLEGA

Der er mange dilemmaer forbundet med døende eller meget syge borgere. Uanset om man er paramediciner, ambulancebehandler eller sosu-ansat. Vi møder et par af frontmedarbejderne her – begge har læst Kirsten Jacobsens bog 'Løftet', som har sat fornyet fokus på retten til selv at bestemme over sit eget liv.

”DET ER SGU
ET STORT
ANSVAR,
VI HAR I
AMBULANCEN”

Når ambulancebehandler Per Green dukker op med blå blink for at redde liv, hører han af og til pårørende sige, at den syge faktisk ikke har lyst til at leve mere. Men han må ikke efterkomme ønsket.

TEMA AF MORTEN BRUUN, MOBR@FOA.DK | FOTO: CLAUS BJØRN LARSEN OG LINDA JOHANSEN

”

Somme tider kan jeg dog godt forstå dem,” siger Per Green, der er 50 år, bor i Hjørring og har kørt ambulance i 27 år – først i Falck og nu i Region Nordjylland.

Det kunne lige så godt have været ham, der i december 2021 var blevet kaldt til Skagen for at behandle journalisten Kirsten Jacobsens mand – en historie, du kan læse på side 38.

Fire gange fortalte hun ambulance-mandskabet, at hendes mand ikke ønskede at blive genoplivet. Deres svar var, at han skulle i behandling inden for fire timer efter, at han var blevet ramt af blodproppen. Og der var allerede gået to, så de havde travlt.

Den situation genkender Per Green:

”I langt de fleste tilfælde handler det ikke om at genoplive patienten, men om at behandle den pludselige sygdom, der er opstået. Det er det, vi gør i ambulancen. Men det er langt fra altid, de pårørende ser den forskel. De er forståeligt nok bare frustrerede.”

”Jeg møder pårørende, der siger, de nok ikke skulle have ringet 112, men altså gjorde det alligevel – og så håber de et eller andet sted, at vi stopper op og tager beslutningen. Men det kan vi jo ikke altid.”

Svær balancegang

I de situationer sætter Per Green ofte sin makker på ambulancen til at tage sig af patienten, mens han koncentrerer sig

→ om at få de pårørende til at give så mange informationer som muligt om eksempelvis patientens tidligere sygdomme, daglige medicin og funktionsniveau.

”Nogle gange møder vi patienter, som efter et langt liv med mange kroniske sygdomme og gentagne indlæggelser har givet deres pårørende et klart signal om ikke at blive genoplivet i tilfælde af hjertestop. Her kommer vi ofte til at stå i et dilemma, hvor lovgivningen siger et og hjertet noget andet. Det er en meget svær balancegang, men vi forsøger efter bedste evne at efterkomme patientens og de pårørendes ønske.”

– *Bliver du aldrig i tvivl, når du står der?*

”Med tiden har jeg lært at blive mere sikker. Det er sgu et stort ansvar, vi har i ambulancen. Vi skal træffe den rigtige beslutning, og det har vi ikke altid så lang tid til,” siger Per Green og ser frem til den lovændring, som er på vej og blandt andet giver ambulancepersonale adgang til de elektroniske patientjournaler.

”I dag kender vi som udgangspunkt ikke noget til patientens sygdomshistorie, og det vil selvfølgelig lette vores arbejde, hvis vi ikke skal gætte os til, hvad patienten fejler,” siger han.

Personlig tragedie

Det bærende budskab i Kirsten Jacobsens bog er, at vi ikke taler om, hvordan vi kommer af med livet, når vi vil. Den pointe er Per Green enig i – også efter at have læst ’Løftet’:

”Det er en bog om kærlighed og værdighed. Men også en bog om frustrationer,” siger Per Green.

For seks år siden var han selv så tæt

på dilemmaet som overhovedet muligt, da hans hustru Karina, der var 44 år og nyuddannet sygeplejerske, fik konstateret kræft.

En måned og tre dage senere døde hun – ni timer efter at ægteparret havde indviet en læge og en sygeplejerske i deres aftale om, at ingen af dem ønskede at blive holdt i live for enhver pris.

”Samme aften var hele familien samlet omkring Karinas seng. Jeg bøjede mig over hende, kyssede hende på kinden og sagde ’jeg elsker dig, nu må du godt give slip’. Og så holdt hun op med at trække vejret.”

”Sammenlignet med den frustration, Kirsten Jacobsen beskriver i sin bog, kan man sige, at jeg var heldig, fordi jeg fik lov til at træffe valget og holde vores aftale. Bagefter kunne jeg dog både glæde mig over det og være ked af, at jeg fik den mulighed. Jeg har spekuleret på, om det var for hurtigt, og om hun skulle have haft en chance til. Men i dag er jeg sikker på, at hun er blevet skånet for mange ting,” siger Per Green. ★

”Det er hammersvært med et regelsæt på hele det her område om undladelse af genoplivning og aktiv dødsbistand. Men det betyder jo ikke, at man politisk skal lade være med at tage diskussionen. Tryghed i befolkningen handler ikke kun om, at vi har tilstrækkeligt med ambulancer. Tryghed handler også om at lade patientens ønske komme i fokus,” siger Per Green.

DE TO UNDTAGELSER

Ambulancebehandlere og paramedicinere skal behandle akut sygdom og som udgangspunkt forsøge genoplivning ved hjertestop. Der er dog to situationer, der er undtaget. Ved hjertestop skal de ikke yde livgivende behandling, hvis der er:

- læsioner, der er uforenelige med fortsat liv (i praksis hvis hovedet er adskilt fra kroppen eller lignende)
- tydelige tegn på forrådnelse.

I tilfælde, hvor der er samtidig tilstedeværelse af dødsstivhed og ligpletter, kan det i samråd med den præhospitale akutlæge besluttes at undlade genoplivning.

KILDE: AMBULANCEBEHANDLER PER GREEN

Når du har med pårørende til døende eller meget syge at gøre

AF STINE ANDERSEN

GUIDE

1

Hvad er det korrekte svar, når en pårørende direkte eller indirekte beder om hjælp til at tage livet af en døende eller meget syg person?

Fortæl dem, at det må du ikke. Vi har ikke lov til at foretage en assisteret død. Opgaven er i stedet at få de pårørende videre i systemet. Man skal tale med dem om, hvilke andre muligheder der findes. Det kan være, hvis patienten er tilknyttet sygehusafdelingen. Det kan også være deres egen læge, der kan hjælpe. Der findes et team for lindrende behandling, og der er hjemmesygeplejersken. De kan hjælpe med at justere på medicinen, så det kan lindre lidelserne.

Man kan også hjælpe de pårørende, hvis de har det psykisk skidt. Så kan man måske få fat på en præst for at tale tingene igennem. Det vigtige er, at der både skal være hjælp til den pårørende og patienten.

2

Hvad er det korrekte svar, hvis en pårørende forsøger at overtale til at give en døende eller meget syg borger ekstra smertestillende medicin?

Hverken hjælpere, assistenter eller sygeplejersker må give medicin til en borger, hvis det ikke er ordineret af en læge. Så hvis der er nogen, der spørger, om de kan få mere eller andet medicin, skal man sige, at man skal have fat i en læge. Det er vigtigt, at der er noget personale over hver enkelt borger, som kan vurdere, hvad man kan forvente. Så kan man tale om en plan for den sidste tid, så der også er medicin, der kan bruges.

3

Er der en god rettesnor for, hvor meget man må involvere sig følelsesmæssigt i forhold til pårørendes sorg og frustrationer over en døende eller meget syg person?

Der er ingen specifikke retningslinjer. Det handler om, hvor tæt man er på patienten og de pårørende. Der er nogle, man bliver mere involverede i end andre. Indimellem er det den ansatte, der er den største støtte. Og så er der andre gange, hvor det ikke er. Det kommer an på, både hvad man selv giver tilladelse til, og hvad de pårørende ønsker.

4

Hvordan kan man på bedste vis være en støtte for en pårørende, som forgæves har bedt om hjælp til, at et døende eller meget sygt familiemedlem får hjælp til at komme herfra?

Tag en snak med dem, og vis åbenhed ved at sige, at man står til rådighed. Det afhænger af situationen, hvor meget de har lyst til at bruge en. Desuden kan man vejlede dem, så de ved, hvor de kan få hjælp.

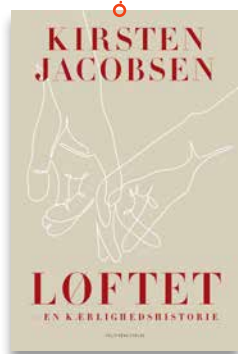
Det er vigtigt, at man ikke bliver forskrækket over at snakke om det, der gør ondt. Og hvis det er pårørende, der ikke selv rækker ud, kan man italesætte det og sige: "Jeg kan se, I har det svært. Er der nogen, I har brug for at snakke med?" Man kan altid spørge. Det værste er at lade som ingenting.

KILDER: JANNIE EMBORG,
SOCIALRÅDGIVER OG
BIRTE STOFFERSEN,
TEAMSYGEPLEJERSKE

Det brudte løfte

I bogen **'Løftet'** fortæller Kirsten Jacobsen historien om det sygdomsforløb, hendes mand var igennem, inden han døde.

Det var bare en af de gange, hvor journalist og forfatter Kirsten Jacobsen oplevede, at hendes elskede mand var alene i det mørke, de havde lovet at skåne hinanden for.

"Kom tilbage, hvis du vil. Kom tilbage, hvis du kan," siger hun, før hans vejrtrækning pludselig bliver normal igen.

Hun vidste, han var i livsfare, og overvejede, om hun skulle ringe efter ambulancen. Det undlod hun og havde i stedet lagt sig tæt ind til ham og talt til ham.

På det tidspunkt er Lars Herluf Jensen – kaldet Luffe – 83 år og stærkt skran-

tende ovenpå en blodprop i hjernen. Og ifølge hans nu efterladte kone spekulerede hun flere gange på, om det var nu, løftet om, at de ikke måtte lade ægtefællen leve et uværdigt liv, skulle indfries.

Men det blev ved tanken, indtil han – som hun formulerer det – 'holdt sin del af aftalen og holdt op med at spise og drikke og altså sultede sig ihjel'.

"Jeg ved, at han bestemte sig, da han ikke forstod, der var krig i Ukraine, ikke kunne følge med i radioen, og det hele i øvrigt druknede i en pæreveling af skinnebessår og den slags. Jeg kendte

GUIDE

BEHANDLINGSTESTAMENTE

Aktiv dødshjælp er ikke tilladt i Danmark. Man kan oprette et såkaldt behandlingstestamente.

1

Her gælder testamentet

Hvis du opretter et behandlingstestamente, kan du fravælge livsforlængende behandling, herunder genoplivning ved hjertestop, i tre situationer:

- Hvis du ligger for døden, og behandlingen kun vil forlænge dit liv, men ikke vil betyde, at du får det bedre eller får lindret dine smerter.
- Hvis du er så svækket af sygdom, ulykke eller alder, at du aldrig igen kommer til at kunne tage vare på dig selv fysisk og mentalt.
- Hvis behandlingen kan betyde, at du overlever, men lægen vurderer, at de fysiske konsekvenser af sygdommen eller af selve behandlingen vil være meget alvorlige og lidelsesfulde.

Du kan også fravælge behandling med tvang for en fysisk sygdom i en situation, hvor du ikke længere selv er i stand til at tage vare på dig selv. Hvis du fravælger dette, gælder det for eksempel også smertelindrende behandling. Sundhedspersonalet skal rette sig efter behandlingstestamentet. Det er op til en læge at afgøre, om du er blevet varigt inhabil og helbredsmæssigt opfylder et af de tre kriterier i testamentet. Vurderingen kan ikke tages af eksempelvis en ambulancebehandler eller en social- og sundhedsassistent.

2

En alternativ mulighed

Som alternativ til behandlingstestamentet kan man – vel at mærke hvis man stadig er habil – gennem sin praktiserende læge fastslå, at man ikke ønsker genoplivning eller livsforlængende behandling i en aktuell sygdomssituation. Lægelig dokumentation for beslutningen skal placeres et lettilgængeligt sted i eksempelvis plejehjemmets journal eller i hjemmet, så det kan bruges, hvis der opstår en akut situation.

3

En ny mulighed

I 2020 blev alle Folketingets partier enige om aftalen 'Det gode Ældrelev'. Et element i den aftale handler om, at habile borgere over 60 år skal have en lovsikret ret til at fravælge genoplivning ved hjertestop. Lovforslaget var i høring sidste år og træder efter planen i kraft i løbet af 2024. Man udfylder med MitID på Sundhed.dk (eller med et papirdokument). Er forsøg på genoplivning fravalgt, vil det kunne ses digitalt af ambulancereddere, læger og sundheds- og plejepersonale, skriver Ritzau.

4

Sådan gør du

Du kan oprette et behandlingstestamente på sundhed.dk. Her kan du også trække testamentet tilbage. Cirka 100.000 borgere har oprettet et behandlingstestamente.

KILDER: SM.DK, STPS.DK OG HENRIK KRISTENSEN, SEKTIONSLEDER I SUNDHEDSJURA I STYRELSEN FOR PATIENTSikkerhed

ham jo så godt, og mit billede er, at han kiggede ned af sig selv og tænkte, 'den her krop vil jeg ikke være i. Nu er det slut'."

– *Hvordan kunne hele det forløb have været anderledes?*

"Jeg ville ønske, at han – da han stadig var bevidst – kunne sige, nu må du gerne give mig en skefuld et eller andet, der giver mig fred. Jeg havde også gerne stukket en kanyler i ham, hvis han havde bedt om det. Jeg er jo normalt ligeglad med regler, men ..."

– *Var det på grund af regler, du holdt dig tilbage?*

"Nej. Jeg kunne ikke slå ham ihjel. Jeg kunne ikke slå ham ihjel. Jo. Hvis jeg vidste, at han ønskede det – og det var lovligt. Men det var det ikke. I stedet vidste han godt, at hvis han skulle tage livet af sig selv, skulle han holde op med at spise og drikke."

– *Hvorfor har du skrevet bogen?*

"Det har også været et kæmpe skridt for mig. Jeg har vel skrevet 25 bøger, men det er første gang, det handler om mig selv. Jeg har gjort det, fordi jeg ikke forstår, vi er så bange for døden. Vi skal jo dø, men vi taler om døden som et tabu. Det er forkert. Det er alt det, der sker forinden, der er tabu. Vi taler ikke om, hvordan vi kommer af med livet, når vi vil." ★

Scan koden og læs hele interviewet

De pårørende trygler

I Vestervig på den jyske vestkyst læste Camilla Thorn Kristensen 'Løftet' med stor interesse. Og hun kan sagtens følge budskabet i Kirsten Jacobsens bog.

"Hvis det alene står til mig, vil jeg foretrække at dø i mit eget hjem i trygge omgivelser. Og jeg vil selv bestemme, hvornår det skulle ske," siger den 36-årige Camilla Thorn Kristensen.

Til daglig arbejder hun i Thisted Kommunele hjemmepleje. Her har hun mødt borgere, der bad om hjælp til at komme herfra. Og hun har mødt pårørende, der nærmest tryglende er kommet med den samme opfordring. Men selvom hun ofte godt forstår dem, er hun aldrig kommet deres ønsker i møde.

"De er i sorg og krise, og så er det os, der kommer i hjemmet, der er i skudlinjen. Men vi er underlagt bestemmelser og lovgivning og kan selvfølgelig ikke imødekomme deres ønske om en form for dødsbistand," siger hun.

– *Hvad gør du så?*

"Min vigtigste opgave er at lytte til dem, trøste dem og turde møde dem i dét, der optager dem. Når en borger fortæller mig, at det nok snart er slut, skal jeg ikke lade som om, at alt nok bliver bedre. I stedet spørger jeg for eksempel, om den pågældende er ked af det, og jeg kan dele deres håb om, at det snart får en ende. Vi skal turde gå ind i den dialog, for det bliver ikke værre af, at vi sætter ord på det."

Pas på de pårørende

Samtidig oplever Camilla Thorn Kristensen, at 'Løftet' også rummer mange andre facetter og perspektiver end blot spørgsmålet om retten til at bestemme over sit eget liv. Det er også

”

DE VÆRSTE TILFÆLDE ER NOK PÅRØRENDE TIL DEMENTE. TIL SIDST KAN DE IKKE LÆNGERE MÆRKE SIG SELV.

CAMILLA THORN KRISTENSEN
SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT

en bog om, hvordan hjemmeplejen – og sundhedsvæsenet i det hele taget – kan gøre tingene bedre. Og om det at være pårørende.

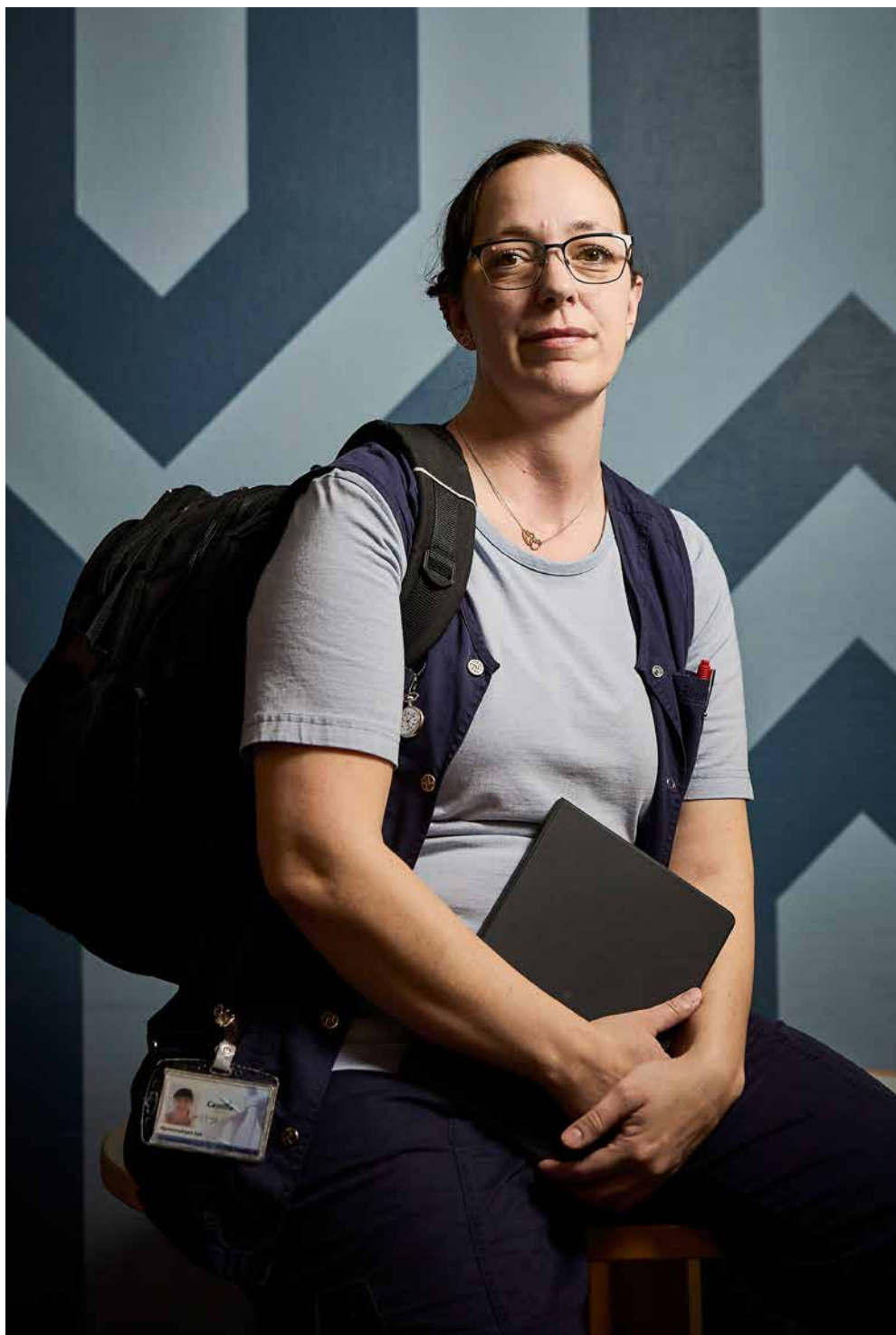
”Det rammer mig, når Kirsten Jacobsen beskriver, hvordan hun fik at vide, at hun med meget kort varsel skulle sørge for at indkøbe bleer og vaskeklude og alt muligt andet, så hjemmeplejen kunne passe hendes mand. Hun var jo i krise, og den pludselige opgave kom bag på hende, og så tænker jeg på, om vi kunne gøre den slags anderledes og i større respekt.”

”Bogen understreger også, hvor vigtigt det er at have øje på de pårørende. Kirsten Jacobsen viger jo stort set ikke fra sin mands side, og det er beundringsværdigt, at hun formåede det. Men det er faktisk et mønster, vi tit ser. Ægtefællen kan være en enorm ressource, men vi ser desværre også, at det slider så hårdt på de pårørende at kæmpe, at de selv bliver meget syge. De værste tilfælde er nok pårørende til demente. Til sidst kan de ikke længere mærke sig selv. Som personale er det os, der skal handle og tænke os ind i de pårørendes frustrationer,” siger Camilla Thorn Kristensen.

– *Hvad tænker du, når Kirsten Jacobsen skriver, at tabuet ikke er døden, men derimod alle de valg, vi træffer forinden?*

”Det er så godt set. I dag er spørgsmålet, om vi holder liv i folk af hensyn til patienten, til etikken eller til lovgivningen. Ud fra mit personlige perspektiv skal alle have lov til at træffe det valg selv.” ★

”Det rammer mig, når Kirsten Jacobsen beskriver, hvordan hun fik at vide, at hun med meget kort varsel skulle sørge for at indkøbe bleer og vaskeklude og alt muligt andet, så hjemmeplejen kunne passe hendes mand,” siger Camilla Thorn Kristensen.

Få rabat på dine sommeroplevelser

– se alle rabatterne på **pluskort.dk**

PlusPark.

Oplev den skønne forlystelsespark i Århus, som byder på mere end 40 forlystelser, boder, spil, og legepladser hele sommeren.

Op til 20%

PlusKlodser.

Køb billetter til LEGOLAND® med rabat. Besøg THE LEGO® MOVIE™ World, mærk suset gennem kongeborgen i Dragen, og flyv højt til vejrs i Flying Eagle.

Op til 43%

PlusHave.

Sommer i Tivoli er en eventyrlig tid i den gamle Have i hjertet af København. I Tivoli er du garanteret timevis af hygge.

Særpris
TIVOLI

PlusMode.

Få rabat på gavekort til Zalando, og brug det på sommertøj, sko, accessories, sport og beauty fra flere tusinde brands.

10%

PlusDyr.

Køb billetter og årskort til Zoologisk Have København med PlusKort rabat, og oplev mere end 4.000 fantastiske dyr.

15%

PlusFerie.

Skal du nyde sommeren i udlandet? Så book en ferie med Apollo Rejser. Her venter ekstra gode ferieoplevelser for hele familien.

3-5%

FOA PlusKort.

Scan QR-koden og få dit PlusKort og alle rabatterne på mobilen med det samme.

Der tages forbehold for trykfejl og ændrede rabataftaler. Læs vilkår og betingelser for rabataftalerne på pluskort.dk

| CV |

2019-2021: Uddannelse til pædagogisk assistent

2016: Ansat som ufaglært på Kofoedsminde

2008-2011: Uddannelse som misbrugskonsulent

2006: Folkeskolens afsluttende eksamen

2005: Clean efter Minnesotabehandling

**PÆDAGOGISK ASSISTENT
ANDERS LUND MIKKELSEN:**

JEG VAR ENSOM OG VRED PÅ SYSTEMET

AF IDA ØSTERLUND | FOTO: PER RASMUSSEN

”Allerede som 10-årig stjal jeg cigaretskodder, og som 12-årig begyndte jeg at eksperimentere med øl, fordi jeg så, hvordan de gjorde min far glad. Det hjalp på den tristhed, jeg gik med. Jeg blev mobbet i skolen, og min eneste ven var nabodrengen. Vi begyndte at lave indbrud, og jeg blev sendt på kostskole. Fra jeg var 12 til 18, røg jeg ind og ud af institutioner, og som 15-årig kom jeg i ungdomsfængsel. Efter jeg fyldte 18, boede jeg skiftevis hos kærester og på gaden i Odense og forsøgte med antabusbehandling, men det virkede ikke. Jeg prøvede også Minnesotabehandling. Det virkede, indtil jeg stak af med en pige og fik et årelangt amfetaminmisbrug.

Til sidst endte jeg i fængsel. Her startede drømmen om at blive clean, så jeg valgte at sidde min dom ud og gik igen i Minnesotabehandling og til møder med Anonyme Narkomaner. Det blev min vej ud. Efter to år som clean startede jeg på misbrugskonsulentuddannelsen og arbejdede først i en døgnbehandling, inden jeg søgte job på Kofoedsminde, en institution for kriminelle udviklingshæmmede. Via mit job blev jeg med fuld løn uddannet til pædagogisk assistent, og til efteråret vil jeg søge ind på meritpædagoguddannelsen.

Jeg elsker at skabe relationer til beboerne og konfliktmægle. Jeg ved, hvordan det er at være ensom. At være skidevred på systemet og føle, at der ikke er nogen, der gider en. Og dem, der gerne vil, har en bagtanke. Jeg forstår det, når jeg står over for en rasende beboer. Hvis jeg selv skal sige det, er jeg god til mit arbejde. Mine erfaringer gør, at beboerne stoler på, hvad jeg siger. Især beboere med misbrug. Dem holder jeg særlige samtaler med, som mine kolleger ikke kan. At stå her i dag kan ikke beskrives. Det er så surrealistisk og vildt. Jeg er slet ikke i tvivl om, at var jeg fortsat, var jeg død, ligesom mange af mine kammerater fra den gang er. På den måde er jeg jo en lykkelig mand. ★

**MIN
VEJ**

”Vi skal ikke frygte fejl”

Nye rutiner og en større åbenhed til at tale om og lære af fejl med medicinhandling har minimeret risikoen for utilsigtede hændelser på botilbud.

AF NANA TOFT | FOTO: JØRGEN TRUE

'MEDICINSIKRE BOTILBUD'

I projektet 'Medicinsikre botilbud' har 15 botilbud fra 10 kommuner arbejdet med at højne sikkerheden for borgerne i forbindelse med håndteringen af borgernes medicin i perioden fra oktober 2020 til november 2022.

Fokus har været, at:

- øge medarbejdernes viden om medicin
- implementere metoder og arbejdsgange for sikker medicinering
- udvikle en kultur, der tilsiger, at fejl er en naturlig del af arbejdet.

Det er KL, FOA og Socialpædagogernes Landsforbund i regi af 'Fremfærd Borgere med Særlige Behov', der i samarbejde med Dansk Selskab for Patientsikkerhed står bag 'Medicinsikre botilbud'.

KILDE: STYRELSEN FOR PATIENTSIKKERHED

Læs mere
Patientsikkerhed.dk
– søg på 'Medicinsikre botilbud'

Så er det tid til din medicin, Allan.”

Klokken nærmer sig 21, og Allan trisser ud i køkkenet, hvor social- og sundhedsassistent Emma Knudsen står med en lille pose piller og et glas vand. Allan skyller hurtigt pillerne ned.

”Må jeg gå nu,” spørger han.

Emma Knudsen nikker. Det er tre år siden, hun som den første sundhedsfaglige medarbejder blev ansat på bostedet Nørrebro Vænge i København, som huser 35 udviklingshæmmede borgere.

Hun gik fluk i gang med at etablere mere faste arbejdsgange for medicinhandling. Ganske kort tid efter hendes ansættelse blev bostedet en del af projektet 'Medicinsikre botilbud'. Her fik Emma Knudsen rollen som tovholder og var dermed den, der skulle sørge for, at nye, sikre arbejdsgange blev implementeret. For ligesom på mange andre bosteder var medicin og medicinhandling et risikoområde på Nørrebro Vænge.

Kortere vej fra medicin til borger

Her to år senere er det Emma Knudsens opfattelse, at det har virket at være en del af projektet:

”Det daglige arbejde med medicinprocessen er langt mere ensartet og mere sikker,” lyder det fra Emma Knudsen. Hun bliver bakket op af sin afdelings-

leder, Stine Suhr, der blandt flere tiltag gennem årene særligt fremhæver de fire medicinvogne, de har fået på 1. og 2. sal, hvor der bor borgere, som får meget medicin.

”Fordelen er, at vognen er mobil, og at der er monteret en computer på medicinvognen. Det betyder, at personalet altid har adgang til en opdateret medicinliste, og om der er særlige vilkår i forhold til medicinudlevering,” fortæller Stine Suhr.

Hun tilføjer, at de forskellige tiltag i forbindelse med projektet om 'Medicinsikre botilbud' har været med til at minimere risikoen for utilsigtede hændelser i forbindelse med medicin – men at det er svært at gøre op i eksakte tal.

Erfaringer bliver delt

Udover medicinvognene fremhæver Emma Knudsen to initiativer, der har haft afgørende indflydelse på medicinsikre arbejdsgange: En ny patientsikkerhedskalender og ikke mindst modet til at tale højt om sine fejl.

”Stine og de medicinansvarlige har været ret gode til at sætte ord på, at vi ikke skal frygte at registrere vores fejl, og det er tydeligt, at vores kolleger har taget det til sig,” understreger Emma Knudsen, der har mærket en tydelig kulturændring før og efter 'Medicinsikre botilbud'.

Social- og sundhedsassistent Emma Knudsen giver beboeren Allan piller på bostedet Nørrebro Vænge i København. Det er et af 15 bosteder, som medvirker i projektet 'Medicinsikre botilbud'.

"Hvis vi i dag laver en fejl, deler vi erfaringerne med hinanden. Det er også den eneste måde, vi kan blive klogere på," siger hun.

Et simpelt, men ret effektivt redskab, er også den patientsikkerhedskalender, der hænger på kontoret på samtlige tre etager, og som hver dag bliver udfyldt med røde eller grønne krydser. Rød for

en utilsigtet hændelse, hvor personalet har kontaktet lægen. Grøn, hvis der ikke har været nogen fejl.

"Det skaber overblik, og det motiverer. Hvis vi for eksempel ikke har haft en UTH i 14 dage, så bliver alle lige det mere opmærksomme på at fortsætte dagene uden fejl," siger Emma Knudsen. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

6 GODE RÅD

MERE MEDICINSIKRE ARBEJDSGANGE

1

Vær åben. Skab åbenhed og god dialog om arbejdsgange og utilsigtede hændelser. Vi er mennesker. Vi laver fejl. Vi bliver kun klogere ved at tale højt om det.

2

Husk at samle data ind. Spørg folk på gulvet, hvad de oplever, hvad der kan være udfordrende, og hvad der fungerer. Inddrag alle og skab ejerskab og fællesskab.

3

Start i det små. Hvis der skal sættes nye medicinsikre tiltag i gang, så start på en enkelt afdeling eller en enkelt etage. Udbred først nye tiltag, når det fungerer det første sted, man er startet.

4

Lav en lokal medicininstruks. Hvis der ikke er en medicininstruks for stedet, kan det være godt at beskrive arbejdsgange, medicinhåndtering, dokumentation og alt omkring medicinudlevering, ophædning og kontrol af dosisruller. Skriv også, hvad man skal gøre ved fejl.

5

Ansæt en udviklingssygeplejerske. Et år inde i projektet valgte vi at ansætte en udviklings- sygeplejerske, som på tværs af huset kvalitetssikrer den daglige medicinudlevering og oplærer personalet.

6

Deltag i netværk og tag imod sparring. Samtlige ansatte har fået kurser i medicinhåndtering og patientsikkerhed. Tidligere arbejdsgange er blevet gennemgået og analyseret. Erfaringer er blevet delt på tværs af botilbud, og Styrelsen for Patientsikkerhed har vejledt og sparret på nye tiltag.

KILDER: SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENT EMMA KNUDSEN OG AFDELINGSLEDER STINE SUHR

HUSK!**23. juni**

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk/find-blanketter. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

Skal du i virksomhedspraktik?

Få gode råd i vores pjece om virksomhedspraktik, som du finder på foa.dk/skal-du-i-virksomhedspraktik.

Vidste du ...

at dagpengemodtagere på grund af nye regler nu har langt større mulighed for selv at vælge, om samtalerne med a-kassen og jobcentret skal foregå ved fysisk fremmøde, over telefonen eller via Teams? Reglerne trådte i kraft 22. marts 2023.

Nyt job?

Find dit nye job på foa.dk/foajob.

Digital post

Har du husket at tjekke din post fra FOA? Det gør du på foa.dk/post. Husk, at du på Mit FOA i øverste højre hjørne på hjemmesiden kan se og evt. ændre, hvordan du får besked, når der er post til dig. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail og sms.

A-KASSENS CALLCENTER – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til callcentret på tlf. 46 97 10 10. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det.

HUSK AT GIVE BESKED OM FERIE

Skal du på ferie i foråret, eller er du ved at planlægge sommerferien, så husk at få styr på det med feriedagpengene, og hvem du skal informere om ferien.

AF MIKKEL MELDGAARD BLOCH

Hvis du er i arbejde, skal du aftale ferien med din arbejdsgiver. Er du ledig, kan du selv vælge, hvornår du vil holde ferie, men både jobcentret og din lokale a-kasse skal have besked – enten telefonisk eller skriftligt. Du skriver til din lokale a-kasse i foa.dk/post. Vi skal have besked senest på feriens første dag. Jobcentret skal have besked så hurtigt som muligt og mindst to uger før feriens start.

Hvis du ikke overholder denne frist, har du pligt til at deltage i de møder og aktiviteter, som jobcentret indkalder til – også selvom du holder ferie. Deltager du ikke, risikerer du at miste dagpengene for en periode.

Hvis du vil være sikker på at have dine feriedagpenge inden feriens start, skal vi have modtaget din ansøgning senest en måned, inden du holder ferien.

Sådan søger du

Du søger om at få udbetalt feriedagpenge foa.dk/feriedagpenge. Du kan som regel tidligst få udbetalt dine feriedagpenge, når du har holdt den ferie, du måtte have optjent fra en arbejdsgiver – husk at oplyse på ansøgningen om feriedagpenge, hvis du har optjent ferie hos en arbejdsgiver.

Tjek, om du har feriedagpenge

Hvis du har modtaget dagpenge, feriedagpenge eller barselsdagpenge efter

1. september 2022, kan du have optjent ret til at få udbetalt feriedagpenge fra FOAs A-kasse. Hvis du har optjent et antal dage med feriedagpenge, vil du på din seneste udbetalingsmeddelelse kunne se, hvor mange dage du har optjent.

De dage med feriedagpenge, som du har optjent siden 1. september 2022, kan du afholde frem til 31. december 2023. Du kan søge om at få feriedagpengene udbetalt frem til 31. januar 2024.

Krav du skal opfylde

Feriedagpenge kan betragtes som en erstatning for, at du ikke har optjent ret til fuld ferie hos en arbejdsgiver, for eksempel fordi du har været på dagpenge i en periode.

I modsætning til feriepenge optjent efter ferieloven er feriedagpenge en særlig ydelse, som du kun har ret til, hvis du opfylder nogle særlige betingelser.

Du skal blandt andet have ret til dagpenge på ferietidspunktet og være i arbejde som lønmodtager eller være ledig og tilmeldt jobcentret. Hvis du har ret til at forlænge din dagpengeret, kan du også modtage feriedagpenge i den forlængede dagpengeperiode.

Du skal desuden umiddelbart før ferien opholde dig i Danmark og stå til rådighed for arbejdsmarkedet. ★

REDAKTIONEN@FOA.DK

Læs mere
foa.dk/feriedagpenge

OSTEKIKS OG SOMMERSALAT

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. Ostekiks er gode både som mellemmåltid og tilbehør til en enkel salat af middagsrester.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

TIP!

Kombucha er en frisk læskedrik fremstillet af gæret te

LÆKKER MELEMMAD!

Kom flødeost på brød med hindbær og lidt honning på toppen

Ostekiks

ca. 30 stk.

Ostekiks

125 g smør
120 g hvedemel
50 g fuldkornshvedemel
½ tsk. paprika
125 g fast ost
1 æg
2-3 spsk. sesamfrø

Sommersalat

2-3 kogte kartofler, 250 g
1 skoleagurk
1 hårdkogt æg
75 g kogte bønner evt. fra dåse
1 spsk. olivenolie
½ spsk. æblecidereddike
1 tsk. grov Dijonsennep
2 blade grøn salat
1 håndfuld frisk basilikum
salt og peber

Opskrift

Skær koldt smør i mindre stykker og smuldr det med mel og paprika, evt. i en foodprocessor, så det kommer til at ligne revet ost.

Kom fintrevet ost i dejen.

Tryk dejen sammen med et sammenpisket æg uden at ælte dejen.

Form dejen til en pølse på ca.

15 cm, tril den i sesamfrø og læg den tildækket i køleskabet ca. 20 min.

Tænd ovnen på 200 gr. Skær 2-3 mm tykke skiver af dejen. Læg dem på en bageplade med bagepapir.

Sæt bagepladen i midten af den varme ovn og bag ostekiksene ca. 8 min., eller til de har fået farve. Afkøl på en bagerist.

Skær kartofler, agurk og æg til sommersalaten i små stykker og bland sammen med bønnerne.

Rør en dressing af olie, eddike, sennep, hakket basilikum og krydr med salt og peber.

Vend dressing i salaten.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

FREDERIKSSUND

Seniorklubben. 20. sep. kl. 13.30: 'Amish-folket' – Orla Hansen og Louise Elmquist fortæller om besøg hos amish-folket i Pennsylvania. | 18. okt. kl. 13.30: 'Natteravnene' – to natte-ravne fra lokal-området fortæller om deres frivillige arbejde.

HORSSENS

Seniorklubben. 20. jun.: Sejlturnering og rundtur på Endelave samt tid på egen hånd. Frokost på kroen er egenbetaling. Årligt kontingent i seniorklubben 160 kr./222 kr. i FOA. Tilmelding til udflygterne skal ske til formand Dorrit Bank

på 60 19 70 16/dorrit.bank@stofanet.dk eller kasserer Sonja Møller Andersen på 60 71 17 80/sonja_andersen@stofanet.dk. Træffes bedst kl. 17-18.

ODENSE

Seniorklub. 29. aug. *kl. 10-12: 'Toner af guld' underholder med et koncertforedrag, 'Mata-dor i ord og toner' i FOA, Vesterbro 120. Bagefter er der socialt samvær og spisning af medbragt madpakke. Der serveres kaffe i pausen. | 12. sep. kl. 11: Hygge og samvær på Bondestuen, Sdr. Boulevard 85, Odense. Vi mødes på Bondestuen kl. 11, hvor der bliver mulighed for at bestille drikkevarer og få æggekage. Pris medlem 150 kr./ikkemedlem 200 kr.

SØNDERBORG

Seniorklub. 7. sep. kl. 14: Sommerlotto, FOA Sønderborg, tilmelding senest 31. aug. | 21. sep. kl. 14: Foredrag om

Alex-Miraklet fra Stalins Gulag, FOA Sønderborg, tilmelding senest 14. sep. | 12. okt. kl. 14: Fødselsdagsfest for alle. Vi er alle blevet et år ældre og det skal fejres. FOA Sønderborg, tilmelding senest 5. okt. | 9. nov. kl. 14: Lotto, FOA Sønderborg, tilmelding senest 2. nov. | 23. nov. kl. 14: Julegæst i Sønderdalen. Vi mødes ved Naturskolen, tilmelding senest 16. nov. | 30. nov. kl. 9.15: Juletur til Neumünster, afgang fra Sønderborg Politistation, tilmelding/betaling senest 10. okt. | 7. dec. kl. 12: Julefrokost, Ulkebøl Forsamlingshus, tilmelding/betaling senest 23. nov. Husk tilmelding på 46 97 34 00/faglo20@foa.dk. Program for 2023 kan ses på hjemmesiden/hentes i afdelingen. Bemærk, som efterløner/førtidspensionist kan du frit benytte dig af seniorklubens arrangementer.

SØNDERJYLLAND

Seniorklubben. 18. sep. kl. 14: Ingrid Wehlitz fortæller om en af hendes rejser, FOAs mødelokaler på Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 11. sep. på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. Ret til ændringer forbeholdes. Ved møder i afdelingen er kaffe gratis for alle. Ægtefælle og samlever/ betaler entréprisen ved arrangementer ude af huset. Husk, du automatisk er medlem af seniorklubben som efterløner/pensionist.

VEST

Seniorklub Varde. 4. sep. kl. 14: Diætist Betina Nielsen fortæller om kostens betydning for vores sundhed og velvære. Kaffe m. brød koster 25 kr. Du må gerne invitere pårørende med – det koster 50 kr. Tilmelding senest 28. aug.: Anna Lise Nielsen på 30 66 01 75. Betaling for arrange-

menter kan betales via bankoverførsel på reg. nr. 5385 konto nr. 0250957. Husk at påføre navn, dato for arrangement, samt FOA Seniorklub Varde.

Seniorklub Vejen.

4. sep. kl. 14: 'Når livet gør ondt' v. sosu-assistent Camilla Lund. Afholdes i Konfirmandhuset, Brudepladsen 1, Skodborg.

VESTSJÆLLAND

Afdelingen. 31. maj, kl. 19-21: Foredrag v. Maiken Juul om tankestyring, motivation og trivsel i Slagelse. | 24. aug.: kl. 19-21: Ginsmagning med Ginstinct i Slagelse. | 6. sep. kl. 17-20.30: Besøg på Forsorgsmuseet i Slagelse. **Seniorklubben Holbæk.** 17. aug. kl. 8-18: Fælles bustur til Boesdal Oplevelsescenter. | 2. okt. kl. 13-15: Foredrag v. Mikkel Vale – 75 dage på fjeldet i Nordnorge. | 6. nov. kl. 13-15: Klubbens årlige Andespil. | 4. dec. kl. 12-16: Julefrokost.

Seniorklubben Kalundborg-Odsøherred.

17. aug. kl. 8-18: Fælles bustur til Boesdal Oplevelsescenter. | 12. sep. kl. 11-14: Foredrag v. Kurt Lindholm Frederiksen – Fra Høng til Nordkap. | 30. nov. kl. 11-14: Julefrokost.

Seniorklubben Ringsted.

7. sep. kl. 14-16: Foredrag v. Kirsten Erlandsen: I læserens tjeneste. | 5. okt. kl. 12-15: 35-årsjubilæum. | 2. nov. kl. 14-16: Generalforsamling og bankospil. | 7. dec. kl. 13-16: Julefrokost.

Seniorklubben Slagelse.

21. aug. kl. 14-16: Foredrag v. Carsten Egø Nielsen: Herregårde i Slagelse Kommune. | 18. sep. kl. 14-16: Foredrag v. Merete Jensen: Caminoen – en rejse med sjælen. | 16. okt. kl. 14-16: Banko. | 13. nov. kl. 14-16: Foredrag v. sognepræst Andreas Christensen om Mata-dor. | 8. dec. kl. 13-16: Julefrokost.

MEDLEMPULSEN**Vindere i marts 2023****Hovedpræmievinder**

Michelle Gerda Hvuid, FOA Odense

Gavekort til Coop

Gunver Maria Birch, FOA Midt- og Vestjylland
Pia Høg Jensen, FOA Odense
Pia Charlotte Lange, FOA Nordjylland
Lilli Johanne Carstensen, FOA Vest
Camilla Andersen, FOA Nordjylland

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark. Desuden har vi hver måned 5 Coop-gavekort til en værdi a 300 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspulsen

Tjek din løn

Får du den løn, du har krav på? Det kan godt betale sig at tjekke din lønseddel. Nogle gange er der fejl i den, der betyder, at du ikke får den løn, du har krav på. FOA kan tjekke din løn og finde ud af, om du har penge til gode. Tjek din løn på: foa.dk/loentjek

FOA**KONTAKT FOA**

FOA, forbundshuset
Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koeg
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord

Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Midt- og Vestjylland:
46 97 14 14
foa.dk/midt-vestjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense

Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Social- og Sundhedsafdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu

QUIZ

1. Hvor meget har Marit-Børve Jørgen fået tilbage i sygedagpenge?

- A. 100.000 kroner
- B. 187.000 kroner
- C. 300.000 kroner

2. Hvad elsker Anders Lund Mikkelsen på sit arbejde?

- A. At skabe relationer til beboerne og konfliktmægle
- B. At lave klimavenlig mad
- C. At bruge naturen som rehabiliterende indsats

3. FOA har sammen med seks andre fagforbund lanceret en fælles vejledning med KL. Hvad handler den om?

- A. Arbejdstidsaftalerne på døgnområdet
- B. Hvordan man får en mere retfærdig løn
- C. Behandling af arbejdsskader

4. Vi er gået tæt på en af illustrationerne i dette nummer af Fagbladet FOA. Hvad forestiller det?

- A. En kraftig morgenvækning
- B. En illustration til et podcastafsnit
- C. Et børneværelsestapet

5. Hvad oplever Per Green i sit arbejde som ambulancebehandler?

- A. At nysgerrige tilskuere til trafikulykker går i vejen for redningsarbejdet
- B. Han møder pårørende, der siger, at de nok ikke skulle have ringet 112
- C. At det er svært at bytte vagt, når man har brug for en fridag

Redaktionen sluttet

24. maj 2023

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 5

21. august

Frist til nummer 6

16. oktober

Annoncer

Media-Partners
Telefon: 28 57 08 57
jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist

Nummer 4

8. august

Nummer 5

26. september

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 4 udkommer

Uge 36 2023

Synspunkter frem-sat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE NÆVNET

Medlem af Danske Medier
DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmediernes
Oplagskontrol

Oplag:

169.153/12. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0222

Tryksag
5041 0004

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et gavekort til Coop til en værdi af 250 kroner. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af

Fagbladet FOA. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Besvar quizzen på fagbladetfoa.dk/quiz senest **21. juli**.

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 2/2023 er **Ina Aggersbjerg Kristensen, Hadsten**.

Storstrøm: 46 97 28 00
foa.dk/storstroem
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland
Trekanten: 46 97 36 10
foa.dk/trekanten

Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjælland
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger

FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

TINA JENSEN:

ANNA OPDAGER TING, VI ANDRE IKKE SER

Tina Jensen, social- og sundhedshjælper på botilbuddet Egehuset i Jammerbugt Kommune, roser sin kollega Anna Stentoft.

Hvorfor fortjener Anna et kram?

Anna er sådan en, man virkelig gerne vil have på sit hold. Hun er så empatisk og spotter med det samme, hvis en kollega er mut eller hænger lidt med hovedet. Så kommer hun hen og lægger en hånd på skulderen og tilbyder et kram. Man føler sig virkelig set og hørt i hendes selskab.

Hun blev færdig som pædagogisk assistent for to år siden og er allerede så dygtig. Hun stiller gode faglige spørgsmål, observerer og finder på nye måder at gå til borgerne på. En af dem, vi har i vores team, kan godt køre op, men Anna har spottet, at hvis man fanger ham med en sang – det kan være 'I en lille båd, der gynger' – så bliver han glad og rolig. Det inspirerer os andre til at arbejde med *low arousal*. Hun har også fundet ud af, at han kan regne. $2 + 2 = 4$, $4 + 4 = 8$, og sådan kan han blive ved. Han synes, det er sjovt at lægge tal sammen. Det vidste vi andre ikke, at han kunne, indtil Anna kom. Hun har blik for ting, som vi andre ikke opdager.

Anna er et naturmenneske, som på en lørdagsvagt gerne siger: "Er det ikke i dag, vi skal lave bål?" Og så bager vi pandekager sammen med beboerne, eller vi tager ud til Vesterhavet – der er så meget initiativ i hende. Også når det gælder det kollegiale samvær. "I kan da bare komme hjem til mig", sagde hun i december, og så var vi 20 kolleger til julefrokost med flot dækket bord i hendes toværelses lejlighed. Anna er bare verdens bedste kollega. ★

AF MERETE NIELSEN | FOTO: CLAUD BJØRN LARSEN

KRAMMET
GÅR TIL

Anna Stentoft
Pædagogisk assistent

Har du en skøn kollega, der fortjener et kram her på siden, så skriv til redaktionen@foa.dk. Der er et gavekort på 250 kr. til Coop til kollegahygge, hvis vi bruger dit tip.

Det sku'da
lige være, at det
holdt de næste
tre uger,

hvor
jeg
har
ferie

Fagbladet FOA ønsker alle sine læsere en god sommer – hvad enten det bliver på job eller på ferie!

60

Din nye sundhedsordning tager hånd om dit helbred

Din pension i PenSam indeholder nu også en sundhedsordning. Den er til for at hjælpe dig, så du kan undgå at miste jobbet. Du har mulighed for at få behandling hos blandt andet fysioterapeut, kiropraktor og psykolog. Og er du ramt af stress, kan du få et stressforløb. Vi sidder også klar ved telefonen, hvis du har brug for afklaring og overblik over dine behandlingsmuligheder.

Læs mere på pensam.dk/sundhedsordning

PenSam
Gør livet lidt bedre